

KOONDPROJEKTI

*“NOORTE TERVISTAV
PUHKUS 2006”*

ARUANNE

Haridus- ja Teadusministeerium
Eesti Noorsootöö Keskus

TALLINN 2007

Koostanud Kadri Kurve
Toimetanud Helle Tiisväli
Teostanud Kirjastus Argo

ISBN 978-9949-415-79-3
ISBN 978-9949-415-80-9 (online)
Trükitud trükikojas Vali Press
Trükiarv 200

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....□	5
FINANTSARUANNE.....□	6
Finantsaruande selgitus punktide lõikes.....	6
Lasterikaste ja vähekindlustatud perede laste ning lastekodulaste laagrituusikute toetus tegevusloaga noortelaagrites.....	7
Laagrituusikute toetus tegevusloaga noortelaagrites.....	9
Laagrituusikute toetus projektlaagrites.....	11
NOORTELAAGRITE JUHTIDE JA KASVATAJATE KOOLITUS.....	15
LAAGRIJUHTIDE NÕUKODA JA NOORTELAAGRITE KORRALDAJATE SEMINARID.....	16
NOORTELAAGRI TEGEVUSLOA TAOTLUSTE LÄBIVAATAMISE KOMISJONI ISTUNGID.....	17
TEGEVUSLOAGA NOORTELAAGRID, MIS TÖÖTASID 2006. a LAAGRISUVEL.....	18
TRÜKISED.....□	19
NOORTELAAGRITE SISULINE TEGEVUS.....	19
Tegevusloaga noortelaagrid.....	19
Huvitavamad projektlaagrid.....	40
KOKKUVÕTE.....□	52

SISSEJUHATUS

Käesolev kogumik püüab anda ülevaate koondprojektile eraldatud rahaliste vahendite kasutamisest ja noortelaagrite sisulisest tegevusest aastal 2006.

Noorsootöö seaduse §4 p4 alusel koordineerib Haridusministeerium noorte tervistava puhkuse korraldamist vabariigis.

Töö operatiivseks korraldamiseks on moodustatud Laagrijuhtide Nõukoda (Kultuuri- ja Haridusministeeriumi kantsleri 25.04.1995.a käskkiri nr 27, haridusministri 21.10.1996.a käskkiri nr 190, haridusministri 09.10.1998. a käskkiri nr 205, haridusministri 08.05.2000. a käskkiri nr 123, haridus- ja teadusministri 03.06.2003. a käskkiri nr 465, ENTK direktori 27.01.2006. a käskkiri nr 1-5/8). Nõukoja ülesandeks on tagada noorsootöö seadusest ja Eesti noorsootöö kontseptsioonist ning koondprojektist “Noorte tervistav ja arendav puhkus” tulenevate tegevuste koordineerimine.

Infot noortelaagritega seonduvast – noortelaagrite tegevust reglementeerivad normatiivaktid, abimaterjal noortelaagrite korraldajatele, tegevusloaga noortelaagrid Eestis, laagrijuhtide ja -kasvatajate koolituse võimalused, andmed nii Eestis toimuvatest laagrivahetustest kui ka rahvusvahelistest noortelaagritest, kontaktandmed info

saamiseks jne – leiate noortelaagrite koduleheküljelt www.noortelaagrid.edu.ee

Eesti Noorsootöö Keskus esitas Hasartmängumaksu Nõukogule koondprojekti “Noorte tervistav puhkus 2006” detsember 2005. Projekt sisaldas taotluse 33 881 noorele laagrituusiku toetamiseks (sealhulgas 3182 lasterikastest ja vähekindlustatud peredest lapse ja lastekodulapse laagrituusiku toetuseks) 12 917 880 kroonile. Projekt koostati HTM-i poolt määratletud printsiipide alusel, mis olid eelnevalt läbi arutatud Laagrijuhtide Nõukoja nõupidamisel 14.–15. septembril 2005. a Pivarootsi Noortelaagris ning laagrijuhtide seminar-nõupidamisel 26.–27. septembril 2005. a Kloogaraanna Noortelaagris.

Hasartmängumaksu Nõukogu toetas 16.01.2006. a otsusega nr 1 koondprojekti 12 917 880 krooniga, mis võimaldas tõsta sotsiaaltuusikute toetuse suurust – laagripäeva toetus tõusis 144-lt kroonilt 150-le kroonile, tegevusloaga noortelaagrites 36-lt kroonilt 40-le kroonile ja projekt-laagrites 18-lt kroonilt 20-le kroonile. Koondprojektist toetati kõiki noorte tervistava ja arendava puhkusega seonduvaid projekte, mis vastasid noorsootöö seaduses kehtestatud nõuetele ning esitati läbi Haridus- ja Teadusministeerium Hasartmängumaksu Nõukogule.

FINANTSARUANNE

		NOORTE ARV	LAAGRIPÄEVI	SUMMA
		Printsiibid / Fakt	Printsiibid / FAKT	Printsiibid / Fakt
1.	TEGEVUSLOAGA NL toetus – 40.-	17 202 / 17 614	154 818 / 155 433	6 192 720.- / 6 217 320.-
	(29 LEPINGUT)	ROHKEM 412	/ + 615	/ +24 600.-
2.	PROJEKTLAAGRITE TOETUS – 20.-	13 497 / 12743	121 473 / 111 456	2 429 460.- / 2 229 120.-
	(109 LEPINGUT)	VÄHEM 754	/ – 10 017	/ – 200 340
3.	SOTSIAALTUUSIKUTE TOETUS –	3182 / 3205	28 638 / 29 088	4 295 700.- / 4 363 200.-
	150.-	ROHKEM 23	/ + 450	/ + 67 500.-
4.	ERIVAJADUSTEGA LASTE KOOLID – 2 KOOLIGA LEPINGUD, TOETUS 150.-	/ 88	/ 720	/ + 108 000.-
5.	TOETUSED KOKKU:	33 881 / 33 650		12 917 880.- / 12 917 640.-
	ROHKEM / VÄHEM LAPSI	VÄHEM 231		
	JÄÄK			/ 240.-

FINANTSARUANDE SELGITUS PUNKTIDE LÕIKES

Maakondade + Tallinna sotsiaal- ja tervishoiuametid esitasid Eesti Noorsootöö Keskusele 2832 soodushinnaga laagrituusiku jaotuskava oma maakonna lasterikaste ja vähekindlustatud perede lastele.

Lastekodulastele eraldatud 350 soodustuusikut jagas lastekodude lõikes Eesti Laste Hoolekandeesutuste Juhtide Ühendus. Soodustuusiku toetus oli 150 krooni laagripäeva kohta. Kuna maakonnad ei kasutanud ära nende poolt tellitud sotsiaaltuusikuid, siis suurendasime lastekodulaste tuusikute arvu. Tänu otsekontaktidele, kus lastekodu ja noortelaager sõlmivad omavahel kokkulepped, õnnestus lastekodulaste suvepuhkus noortelaagrites paremini kui eelmistel aastatel.

LASTERIKASTE JA VÄHEKINDLUSTATUD PEREDE LASTE NING LASTEKODULASTE LAAGRITUUSIKUTE TOETUS TEGEVUSLOAGA NOORTELAAGRITES

1. Lasterikaste ja vähekindlustatud perede laste laagrituusiku jaotus maakondade lõikes
Eraldatud 2832, kasutatud 2782

JRK	MAAKOND	ERALDATUD TUUSIKUTE ARV
1.	Harjumaa	345
2.	Hiiumaa	34
3.	Ida-Virumaa	352
4.	Jõgevamaa	130
5.	Järvamaa	74
6.	Läänemaa	121
7.	Lääne-Virumaa	137
8.	Põlvamaa	160
9.	Pärnumaa	194
10.	Raplamaa	150
11.	Saaremaa	60
12.	Tallinn	426
13.	Tartumaa	268
14.	Valgamaa	139
15.	Viljandimaa	90
16.	Võrumaa	102
	KOKKU:	2 782

2. Lastekodulaste tuusikute jaotus lastekodude lõikes
Eraldatud 350, saadud 423

JRK	LASTEKODU	ERALDATUD TUUSIKUTE ARV
1.	Kohtla-Järve Lastekodu	37
2.	Elva Väikelastekodu	15
3.	Narva Lastekodu	27
4.	Tallinna Lastekodu	98
5.	Tartu VLK Käopesa	50
6.	Rakvere Lastekodu	4
7.	MTÜ Vahtramäe	14
8.	Imastu Koolkodu	10

JRK	LASTEKODU	ERALDATUD TUUSIKUTE ARV
9.	Kuressaare Väikelastekodu	6
10.	Haiba Lastekodu	5
11.	Pärnu Lastekodu	26
12.	Koeru Lastekodu	4
13.	SOS Lasteküla	34
14.	Taheva Lastekodu	12
15.	Narva-Jõesuu Lastekodu	17
16.	Vääna Laste- ja Noortekodu	6
17.	Järvamaa Lasteabikeskus	9
18.	Tilsi Lastekodu	16
19.	Viiratsi Lastekodu	16
20.	Kohtla-Nõmme Lastekodu	6
21.	Valga Lastekodu	11
	KOKKU:	423

3. 3205 soodustuusiku jaotus tegevusloaga noortelaagrite lõikes:

JRK	NOORTELAAGER	SOODUSTUUSIKUGA LAPSI Plaan / Fakt	LASTEKODULAPSI Plaan/Fakt	KOKKU Lapsi / Summa
1.	Luunja Noortelaager	508 / 508	14 / 14	522 / 702 900.-
2.	Urumarja Noortelaager	506 / 506	12 / 12	518 / 670 200.-
3.	Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ Remniku Laste- ja Noortelaager	454 / 438	68 / 82	520 / 726 000.-
4.	Valgemetsa Noortelaager	500 / 500	4 / 4	504 / 680 400.-
5.	Kurtna Noortelaager	185 / 173	109 / 109	282 / 429 750.-
6.	Romaškino Tiigrid Noortelaager	272 / 272		272 / 367 200.-
7.	Kloogaranna Noortelaager	30 / 30	11 / 11	41 / 43 050.-
8.	Relvo Sport Noortelaager		10 / 20	20 / 29 400.-
9.	Rannapungerja Noortelaager		8 / 36	36 / 54 000.-
10.	Pärtselja Noortelaager		10 / 10	10 / 15 000.-

JRK	NOORTELAAGER	SOODUSTUUSIKUGA LAPSI Plaan / Fakt	LASTEKODULAPSI Plaan/Fakt	KOKKU Lapsi / Summa
11.	Pivarootsi Noortelaager		26 / 26	26 / 23 400.-
12.	Pariisi Noortelaager		6 / 6	6 / 7 200.-
13.	Taevaskoja Noortelaager		67 / 67	67 / 100 500.-
14.	Veski Noortelaager	155 / 155		155 / 209 250.-
15.	Pärnu SS Kalev Urumarjal	200 / 200		200 / 270 000.-
16.	Vihase Noortelaager		2 / 2	2 / 3 600.-
17.	Kotka Noortelaager		7 / 6	6 / 10 800.-
18.	Võsu Noortelaager		11 / 11	11 / 11 550.-
19.	KutiMuti Noortelaager		7 / 7	7 / 9 000.-
	KOKKU:			3 205 / 4 363 200.-
	ROHKEM			23 / 66 500.-

LAAGRITUUSIKUTE TOETUS TEGEVUSLOAGA NOORTELAAGRITES

Toetuse suurus 40 krooni laagripäeva kohta.

JRK	NOORTELAAGER	LASTE ARV	LAAGRIPÄEVAD	TOETUSE SUURUS
1.	Kalev Madsa Puhkeküla OÜ	209	1 990	79 600.-
2.	Piiri Spordilaager	1 190	10 990	439 600.-
3.	Mäe-Kääraku Spordilaager	420	5 040	201 600.-
4.	Kotka Noortelaager	594	5 928	237 120.-
5.	Taevaskoja Noortelaager	453	4 190	167 600.-
6.	Romaškino Tiigrid Noortelaager	894	9 092	363 680.-
7.	Vihase Noortelaager	638	5 916	236 640.-
8.	Võsu Noortelaager	316	2 212	88 480.-
9.	Urumarja Noortelaager	632	5 282	211 280.-
10.	Jaanimäe Spordilaager	240	1 470	58 800.-
11.	Kurgjärve Spordilaager	2 370	19 562	782 480.-
12.	Veski Noortelaager	525	4 295	171 800.-
13.	Relvo Sport Noortelaager	358	2 744	109 760.-
14.	Rannapungerja Noortelaager	252	2 556	102 240.-

JRK	NOORTELAAGER	LASTE ARV	LAAGRIPÄEVAD	TOETUSE SUURUS
15.	Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ Pivarootsi Õppe- ja Puhkelaager	611	4 283	171 320.-
16.	Luunja Noortelaager	473	3 620	144 800.-
17.	Pärnelja Noortelaager	847	8 229	329 160.-
18.	Noortelaager Oravake	300	3 600	144 000.-
19.	Kloogaranna Noortelaager	1 215	8 207	328 280.-
20.	Kurtna Noortelaager	1 081	12 972	518 880.-
21.	Tuksi Spordilaager	600	6 720	268 800.-
22.	Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ Remniku Laste- ja Noortelaager	863	6 886	275 440.-
23.	Valgemetsa Noortelaager	359	3 071	122 840.-
24.	Pariisi Noortelaager	224	2 072	82 880.-
25.	KutiMuti Noortelaager	488	3 630	145 200.-
26.	Karepa Noortelaager	890	6 240	249 600.-
27.	Pärnu SS Kalev Urumarja noortelaagris	400	3 500	140 000.-
	KOKKU:	17 442	154 297	6 171 880.-

SÜGISTALVISTE LAAGRIVAHETUSTE LAAGRITUUSIKUTE TOETUSED TEGEVUSLOGA NOORTELAAGRITES

Peale aruannete esitamist 01.09.2006. a selgus, et laagritoetuste osas oli jääk. Laagrijuhtide Nõukoda tegi ettepaneku korraldada lisakonkurss sügistalviste laagrivahetuste läbiviimiseks.

Laagrivahetused, mis viiakse läbi tegevusloaga noortelaagris:

JRK	NOORTELAAGER	LASTE ARV	LAAGRIPÄEVADE ARV	TOETUSE SUURUS
1.	Tartu Spordiliit –Veski Noortelaager	120	720	28 800.-
2.	Romaškino Tiigrid Noortelaager	52	416	16 640.-
	KOKKU:	172	1136	45 440.-

Laagrituusikute toetus tegevusloaga noortelaagrites kokku:

LASTE ARV Plaan / Fakt	SUMMA Plaan / Fakt
20 384 / 20 819	10 488 420.- / 10 580 520

LAAGRITUUSIKUTE TOETUS PROJEKTLAAGRITES

Toetuse suurus 20 krooni laagripäeva kohta.

JRK	PROJEKTI TEOSTAJA VÕI PROJEKTI NIMI	LASTE ARV	LAAGRI-PÄEVAD	TOETUSE SUURUS
1.	Kultuuri ja Vaba Aja Selts Välek	96	576	11 520.-
2.	MTÜ Tantsuklubi Tango	95	630	12 600.-
3.	VK Janika	100	1 000	20 000.-
4.	MTÜ Falck	54	324	6 480.-
5.	Merivälja Aedlinna Selts	37	444	8 880.-
6.	Jahtklubi Merikotkas	148	1 776	35 520.-
7.	Kuremaa Spordikool	120	1 020	20 400.-
8.	Tallinna Kesklinna SK VISA	270	1 950	39 000.-
9.	Tapa Lastekaitse Ühing – töölaager	35	210	4 200.-
10.	OK Põlva Kobras	60	600	12 000.-
11.	SK Taifu	30	420	8 400.-
12.	Eesti SS Kalevi Ujumiskool (allveesport)	45	510	10 200.-
13.	Jõhvi Spordikool	250	2 400	48 000.-
14.	Eesti SS Kalevi Ujumiskool	84	666	13 320.-
15.	MTÜ Ridala Noorteühendus	40	200	4 000.-
16.	Tallinna SS Kalev	255	2 560	51 200.-
17.	Tantsuklubi Stiil	236	2 360	47 200.-
18.	Tallinna Raskejõustiku Liit	120	1 200	24 000.-
19.	Spordiklubi Do	150	1 800	36 000.-
20.	Jõgeva LV SK Forte	230	1 700	34 000.-
21.	Siili Palliklubi	400	4 800	96 000.-
22.	Võru Spordikool	214	1 399	27 980.-
23.	Kaarma Vallavalitsus	40	440	8 800.-
24.	Nõmme Kergejõustikuklubi	60	420	8 400.-
25.	Sillamäe Suusaklubi	30	300	6 000.-
26.	Rakvere Spordikool	420	3 735	74 700.-
27.	MTÜ Sylvester SK	180	1 800	36 000.-
28.	MA Viljandi Spordikool	600	6 000	120 000.-
29.	Saare Vallavalitsus	20	120	2 400.-
30.	MTÜ Oma Studio	30	210	4 200.-

JRK	PROJEKTI TEOSTAJA VÕI PROJEKTI NIMI	LASTE ARV	LAAGRI-PÄEVAD	TOETUSE SUURUS
31.	Merivälja Aedlinna Selts	25	250	5 000.-
32.	Ujumise SK MTÜ	47	543	10 860.-
33.	Kaagvere Erikool	50	385	7 700.-
34.	Türi Lastekaitse Ühing	60	360	7 200.-
35.	Võimlemisklubi Rütmika	148	1 211	24 220.-
36.	MTÜ Noored Toredate Mõtetega	80	560	11 200.-
37.	Viljandi Noorte Huvikeskus	150	900	18 000.-
38.	Tallinna Noorsootöö Keskus	209	1 350	27 000.-
39.	Jaan Olesk	50	500	10 000.-
40.	Pärsti Vallavalitsus	47	329	6 580.-
41.	MTÜ SK Biathlon	63	546	10 920.-
42.	MTÜ Andi	45	420	8 400.-
43.	Marvella Majad OÜ	100	860	17 200.-
44.	Noorsootöö ja Noorsoohariduse Arendamise Ühing	275	3 300	66 000.-
45.	MTÜ Tsirkusestudio Fox	50	350	7 000.-
46.	MTÜ Nõmme Kaks Tuhat	190	1 550	31 000.-
47.	Tantsuspordiklubi Teemant	80	800	16 000.-
48.	Alutaguse Spordikool	80	960	19 200.-
49.	MTÜ Spordi- ja Terviseklubi DAO	30	360	7 200.-
50.	MTÜ Iris	45	270	5 400.-
51.	VK Täht	250	1 970	39 400.-
52.	MTÜ Tantsu- ja Moestuudio Caprice	35	210	4 200.-
53.	MTÜ Tallinna Looduskaitse Selts	22	220	4 400.-
54.	MTÜ Diana Arenduskeskus	94	1 096	21 920.-
55.	Paide Vallavalitsus	60	600	12 000.-
56.	Lõuna Politseiprefektuur	232	2 192	43 840.-
57.	Kunda Linnavalitsus	60	720	14 400.-
58.	Pärnu Vibuklubi Meelis	60	720	14 400.-
59.	MTÜ Rahvusvaheline Koolitus	103	1 284	25 680.-
60.	Kultuuri- ja Spordiklubi Torma	80	580	11 600.-
61.	Sõmeru Vallavalitsus	44	352	7 040.-
62.	MTÜ Nõmme Matkaklubi	93	866	17 320.-

JRK	PROJEKTI TEOSTAJA VÕI PROJEKTI NIMI	LASTE ARV	LAAGRI-PÄEVAD	TOETUSE SUURUS
63.	MTÜ Kohaliku ja Regionaalarengu Partnerid	30	240	4 800.-
64.	Saaremaa NNKÜ-NMKÜ	75	750	15 000.-
65.	ST Dance OÜ	52	364	7 280.-
66.	Kehtna Vallavalitsus	50	300	6 000.-
67.	Midrimaa MTÜ	96	624	12 480.-
68.	Vasalemma Vallavalitsus – Ämari PK	17	102	2 040.-
69.	TOP-i Ujumisklubi	279	2 376	47 520.-
70.	MTÜ Noorte Mereklubi Merelaager	144	1 728	34 560.-
71.	MTÜ Pyladese Laagrikeskus	189	1 648	32 960.-
72.	MTÜ ETNA Kondor	135	810	16 200.-
73.	Nõmme Spordiklubi	20	120	2 400.-
74.	Põlva Spordikool	109	1 090	21 800.-
75.	MTÜ Tiigrid	570	5 380	107 600.-
76.	MTÜ Sirtsucamp	107	796	15 920.-
77.	Merivälja Aedlinna Selts	30	300	6 000.-
78.	Tartu Suusaklubi	45	270	5 400.-
79.	FIE Krista Olesk	200	1 200	24 000.-
80.	MTÜ Fän Clab	149	1 110	22 200.-
81.	MTÜ Audentese Spordiklubi	400	3 350	67 000.-
82.	TK Tokra	40	240	4 800.-
83.	Grauberg OÜ	87	522	10 440.-
84.	Pärnumaa Spordiliit	1 017	7 128	142 560.-
85.	Tallinna Kanutiaia Noortemaja	120	720	14 400.-
86.	Narva Paemurru Spordikool	105	1 260	25 200.-
87.	Kalevi Madsa Puhkeküla OÜ	93	830	16 600.-
88.	Tartu Kristlik Koolkodu	110	1 064	21 280.-
89.	Tallinna Skaudilipkond Siil	90	540	10 800.-
90.	Sillamäe SS Kalev	16	96	1 920.-
91.	MTÜ SK Englas	230	2 300	46 000.-
92.	Eesti SS Kalev	45	360	7 200.-
93.	Võrkpalliklubi Viktooria	55	660	13 200.-
94.	Viljandi Noorte Huvikeskus	55	330	6 600.-
95.	Spordiklubi Flekser	30	360	7 200.-

JRK	PROJEKTI TEOSTAJA VÕI PROJEKTI NIMI	LASTE ARV	LAAGRIPÄEVAD	TOETUSE SUURUS
96.	Muusa MTÜ	59	624	12 480.-
97.	Vara Valla Lastekaitse Ühing	40	400	8 000.-
98.	MTÜ Eesti Vaimse Tervise Ühing	57	427	8 540.-
99.	Tsirkusestudio Folie MTÜ	35	280	5 600.-
100.	Tallinna Liikumispuudega Inimeste Ühing	15	75	1 500.-
101.	MTÜ Valdeku Arengukeskus	40	360	7 200.-
102.	ETNA Kondor	40	280	5 600.-
103.	MTÜ Katleri Lastekaitsekeskus	60	420	8 400.-
	KOKKU:	12 542	110 018	2 200 360.-

SÜGISTALVISTE LAAGRIVAHETUSTE LAAGRITUUSIKUTE TOETUSED PROJEKTLAAGRITES

Need on korraldajad, kes ei planeerinud esialgselt laagrivahetuste läbiviimist.
Toetuse suurus 20 krooni laagripäeva kohta.

JRK	PROJEKTI TEOSTAJA	LASTE ARV	LAAGRIPÄEVADE ARV	TOETUSE SUURUS
1.	Tallinna SS Kalev Kergetõustikukool	60	360	7 200.-
2.	Kultuuri- ja Spordiselts Torma	25	200	4 000.-
3.	SA Kuremaa Spordikool	56	448	8 960.-
4.	Jõgeva linna ja valla SK Forte	35	280	5 600.-
5.	Tallinna SS Kalev Kr. Palusalu Spordikool	25	150	3 000.-
	KOKKU:	201	1 438	28 760.-

Laagrituusikute toetus projektlaagrites kokku:

LASTE ARV Plaan / Fakt	SUMMA Plaan / Fakt
13 497 / 12 743	2 429 460.- / 2 229 120.-

Erivajadustega laste koolid toetuse suurusega 150 krooni laagripäev

1.	Maarja Kooli Lastevanemate Ühendus	48	480	72 000.-
2.	Porkuni Kool	40	240	36 000.-
	KOKKU:	88	720	108 000.-

NOORTELAAGRITE JUHTIDE JA KASVATAJATE KOOLITUS

01.01.2005. a jõustus haridus- ja teadusministri 13. sept. 2004. a määrus nr 51 Noortelaagri ning projektlaagri juhataja ja kasvataja kvalifikatsiooninõuded. RTL, 27.09.2004, 127, 1967

Määrus kehtestati «Noorsootöö seaduse» (RT I 1999, 27, 392; 2002, 53, 336; 61, 375; 90, 521; 2004, 27, 179) §10 lõike 3 ja §15 lõike 5 alusel.

Määruse §6. Kvalifikatsiooninõuete täitmiseks vajalik eksam.

(2) Eksami sooritamist tõendava tunnistuse vormi ja eksami korra kehtestab ENTK direktor, kooskõlastades nimetatud dokumendi Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonnaga.

Eesti Noorsootöö Keskuse direktori 25.01.2005. a käskkirjaga nr 1-5/ kinnitati Noortelaagri juhataja ja kasvataja kvalifikatsioonieksami tingimused ja sooritamise kord.

2006. a kevadel esitasid Eesti Noorsootöö Keskusele (ENTK) taotlused koos programmiga noortelaagrite juhtidele ja kasvatajatele koolituste läbiviimiseks 9 õppeasutust ja organisatsiooni:

Jrk	Organisatsioon	Koolituste arv	Osavõtjad
1.	Viljandi Kultuuriakadeemia	2 (1 tudengitele)	74
2.	MTÜ Noorsootöö ja Noorsoohariduse Ühing	12 (2 laagrijuhtidele)	259
3.	TÜ Narva Kolledž	2 (1 tudengitele)	43
4.	Tallinna Pedagoogiline Seminar	1 (tudengitele)	30
5.	Tallinna Noorsoo- ja Spordiamet	6	156
6.	Noorteühendus ELO	1 (organisatsioonisisene)	21
7.	SA Õpilasmalev	1 (organisatsioonisisene)	41
8.	MTÜ Nõmme Matkaklubi	2 (1 laagrijuhtidele, 1 tudengitele)	66
9.	Lastekaitse Liit	1 (organisatsioonisisene)	35
10.	Tallinna Noorsootöö Keskus	1 (organisatsioonisisene)	25
	Kokku	29	750

Kõik koolitused lõppesid eksamiga.

Laagrikasvataja tunnistust oli võimalik saada ka eksternina, mis tähendas esmaabi koolituse läbimist ja vastava tõendi esitamist, iseseisvat õppimist ("Käsiraamat noortelaagri korraldajale"), essee kirjutamist etteantud teemal ning eksami sooritamist. Eksamid sooritati Eesti Noorsootöö Keskuse direktori käskkirjaga kinnitatud komisjonile. ENTK korraldusel toimus 21 eksamit ja väljastati 713 noortelaagri ja projektlaagri kasvataja ja 161 noortelaagri ja projektlaagri juhataja kvalifikatsiooni kinnitavat tunnistust, mis kehtivad 5 aastat.

LAAGRIJUHTIDE NÕUKODA JA NOORTELAAGRITE KORRALDAJATE SEMINARID

DIREKTORI KÄSKKIRI

Tallinn 27.01.2006 nr 1-5/8

Laagrijuhtide Nõukoja
moodustamine ja ülesannete kinnitamine

Eesti Noorsootöö Keskuse põhimäärusega (kinnitatud haridus- ja teadusministri 05. märtsil 2005. a määrusega nr 7) §10 punkti 13 alusel:

1. Moodustan ja kinnitan Laagrijuhtide Nõukoja (edaspidi Nõukoda) koosseisu alljärgnevalt:
  - 1.1. Juhan Anupõld – MTÜ Nõmme Spordiklubi juhatuse esimees – nõukogu esimees;
  - 1.2. Silver Pramann – Tallinna Noorsootöö Keskuse direktor – nõukogu aseesimees;
  - 1.3. Kadri Kurve – Eesti Noorsootöö Keskus, noorte tervistava ja arendava puhkuse peaekspert;
  - 1.4. Sigrid Petoffer – Haiba Lastekodu juhataja;
  - 1.5. Tiit Terik – MTÜ Pylades Laagrikeskuse juhatuse esimees;
  - 1.6. Maie Reimann – Tallinna Pedagoogilise Seminari noorsootöö osakonna juhataja;
  - 1.7. Helga Eichen – Kloogaranna Noortelaagri juhataja;
  - 1.8. Tea Jögel – Rannapungerja Noortelaagri juhataja;

LISA 1

LAAGRIJUHTIDE NÕUKOJA TÖÖKORD

1. Nõukoja tööd juhib esimees, viimase äraolekul aseesimees.
2. Nõukoja tööd korraldab projekti koordinaator, kes valmistab ette ja saadab koosoleku päevakorra koos teiste vajalike materjalidega nõukoja liikmetele tutvumiseks vähemalt viis tööpäeva enne koosoleku toimumist.
3. Nõukoja töövorm on koosolek.

2. Määrän koondprojekti “Noorte tervistav ja arendav puhkus“ eest vastutavaks koordinaatoriks ning Nõukoja töö korraldajaks ENTK tervistava ja arendava puhkuse valdkonna peaeksperti Kadri Kurve.
3. Määrän Nõukoja ülesandeks tagada Noorsootöö Seadusest ja Eesti Noorsootöö kontseptsioonist ning koondprojektist “Noorte tervistav ja arendav puhkus“ (edaspidi projekt) tulenevate tegevuste koordineerimine.
4. Nõukoja pädevusse kuulub esitada Eesti Noorsootöö Keskusele ettepanekuid projektis vajalike regulatsioonide osas, projektile esitatud taotluste läbivaatamine, ettepanekute tegemine rahaliste jaotuste osas ning rahaliste vahendite kasutamise kontrollimine.
5. Kinnitan Laagrijuhtide Nõukoja töökorra (Lisa 1).

Toomas Ponkin
ENTK direktor

sust ja nõukoja esimees või aseesimees. Nõutud kvoorumi puudumisel kutsub esimees (tema äraolekul aseesimees) esimesel võimalusel kokku uue koosoleku.

7. Nõukoda võtab otsuseid vastu avalikul hääletamisel lihthälteenamusega. Häälte võrdsel jagunemisel on otsustav esimehe (tema äraolekul aseesimehe) hääle.
8. Esimehel ja aseesimehel on õigus kutsuda nõukoja koosolekule sõnaõigusega eksperte, kes esitavad nõukojale vajalikku informatsiooni.
9. Nõukoja koosolekud protokollitakse. Protokollile kirjutavad alla koosoleku juhataja ja protokollija.
10. Nõukoja tegevuse lõppedes annab esimees nõukoja tegevuse käigus koostatud ettepanekud ning materjalid üle ENTK direktorile.

2006. aastal toimus 7 Laagrijuhtide Nõukoja nõupidamist. Nõupidamised protokolliti ja kõik otsused võeti Laagrijuhtide Nõukoja poolt vastu lihthälteenamusega.

NOORTELAAGRITE KORRALDAJATE SEMINAR-KOOLITUSED toimusid kaks korda aastas, kuhu olid kutsutud nii tegevusloaga noortelaagrite juhatajad ja korraldajad kui ka projektlaagrite läbiviijad.

Talvine seminar toimus 13.–14.02.2006. a Kurgjärve Spordibaasis. Osalejaid 76.

Seminari teemad:

- 1) Koondprojektiga seonduvast tegevusest Kloogaranna ja Kurgjärve seminaride vahelisel ajal – 2006. a rahastamise printsiibid, aruandlus, 2006. a projektid, toetused, lepingute sõlmimisega seonduv, trükiste tutvustamine jne.
- 2) Noortelaagrite juhtide ja kasvatajate koolitused ja eksamid 2006. a.
- 3) Koondprojekti “Õpilasmalevad 2006” tutvustus.
- 4) Koolitusprogramm: “Käitumishäiretega laps laagris” – Lemme Haldre, perepsühhoterapeut Tartu Laste Tugikeskusest.

Sügisseminar toimus 26.–27.09.2006. a Tuksi Noortelaagris. Osalejaid 62.

Seminari teemad:

- 1) Kokkuvõte 2006. a noortelaagrite juhtide ja kasvatajate koolitustest ja eksamitest.
- 2) Koolituse võimalustest 2006. ja 2007. a.
- 3) Ülevaade 2006. a laagrisuvest – lepingutest ja nende täitmisest.
- 4) 2007. a laagrisuve ajagraafik.
- 5) Noortelaagrite korraldajate sõnavõtt.
- 6) Koolitusprogramm: “Lastekaitse printsiipide tagamine Eesti õiguskorras” – Andreas Kangur, TÜ õppejõud.

NOORTELAAGRI TEGEVUSLOA TAOTLUSTE LÄBIVAATAMISE KOMISJONI ISTUNGID

Lähtuvalt noorsootöö seaduse §9 p3-st väljastab Haridus- ja Teadusministeerium noortelaagritele tegevusload.

2006. a toimus 1 noortelaagrite tegevusloa taotluste läbivaatamise komisjoni istung.

Komisjoni nõupidamisele 29.11.2006. a oli laekunud 8 noortelaagri taotlused noortelaagri tegevusloa väljastamiseks. Taotluse esitanud noortelaagrid omasid eelnevalt tegevusluba, neil vaid

lõppes tegevusloa kehtivus. 4 noortelaagrit olid täitnud noorsootöö seaduse §10 noortelaagri tegevusloa taotlemiseks esitatavad nõuded ning komisjon tegi haridus- ja teadusministrile ettepaneku väljastada taotlejatele tegevusload. Neljal noortelaagril olid Päästeameti ettekirjutused ja neile väljastatakse tegevusload peale ettekirjutuste täitmist.

TEGEVUSLOAGA NOORTELAAGRID, MIS TÖÖTASID 2006. a LAAGRISUVEL

JRK	TEGEVUS- LOA NR	NOORTE- LAAGRI NIMI	TEGEVUS- LOA KESTUS	ASUKOHT	VÄLJAANDMISE KUUPÄEV
1.	121	Relvo Sport Noortelaager	3 a	Põlvamaa, Saverna vald	28.11.2005. a
2.	107	Noortelaager Oravake	3 a	I-Virumaa, Narva-Jõesuu	18.03.2004. a
3.	120	Karepa Noortelaager	3 a	L-Virumaa, Vihula vald	28.11.2005. a
4.	103	Romaškino Tiigrid Noortelaager	3 a	Harjumaa, Harku vald	04.12.2003. a
5.	124	Võsu Noortelaager	1 a	L-Virumaa, Võsu vald	28.11.2005. a
6.	98	Kloogaranna Noortelaager	3 a	Harjumaa, Keila vald	“
7.	115	Kurgjärve Spordilaager	3 a	Võrumaa, Rõuge vald	26.11.2004. a
8.	116	Veski Noortelaager	3 a	Valgamaa, Otepää vald	”
9.	102	Jaanimäe Spordilaager	3 a	Võrumaa, Haanja vald	04.12.2003. a
10.	99	KutiMuti Noortelaager	3 a	Harjumaa, Keila vald	”
11.	123	Urumarja Noortelaager	3 a	Pärnumaa, Tori vald	28.11.2005. a
12.	101	Mäe-Kääraku Noortelaager	3 a	Võrumaa, Haanja vald	04.12.2003. a
13.	109	Luunja Noortelaager	3 a	Tartumaa, Luunja vald	26.11.2004. a
14.	110	Tuksi Spordi- ja puhkelaager	3 a	Läänemaa, Noarootsi	”
15.	118	Piiri Spordilaager	3 a	Valgamaa, Sangaste vald	28.11.2005. a
16.	125	Valgemetsa Noortelaager	3 a	Põlvamaa, Vastse- Kuuste	”
17.	127	Lastekaitse Liidu Laste- laagrite OÜ Remniku Laste- ja Noortelaager	3 a	I-Virumaa, Alajõe vald	”
18.	117	Lastekaitse Liidu Laste- laagrite OÜ Pivarootsi Õppe- ja Puhkelaager	3 a	Läänemaa, Hanila vald	07.03.2005. a
19.	111	Rannapungerja Noortelaager	3 a	I-Virumaa, Tudulinna vald	26.11.2004. a
20.	119	Noortelaager Kotka	3 a	Harjumaa, Loksas vald	28.11.2005. a
21.	105	Taevaskoja Noortelaager	3 a	Põlvamaa, Taevaskoja	04.12.2003. a
22.	112	Kurtna Noortelaager	3 a	I-Virumaa, Illuka vald	26.11.2004. a
23.	126	Pärlselja Noortelaager	3 a	Pärnumaa, Varbla vald	28.12.2005. a
24.	122	Pariisi Noortelaager	3 a	L-Virumaa, Saksi vald	”
25.	104	Vihasoo Noortelaager	3 a	Harjumaa, Loksas vald	04.12.2003. a
26.	108	Madsa Puhkeküla	3 a	Valgamaa, Otepää vald	18.03.2004. a

TRÜKISED

1. Koondprojekti “Noorte tervistav puhkus 2006” aruanne

Aruanne sisaldab Hasartmängumaksu Nõukogu poolt eraldatud 11 802 874 krooni kasutamist ja koondprojektiga seotud olulisi tegemisi.

2. Plakat “Laagrisuvi 2007”

Plakatil on tegevusluba omavate noortelaagrite asukohad, kontaktandmed, laagri vahetuste ajad ja vahetuste pikkused, suunitlus, tuusiku hind ja laste vanus.

Plakati materjal on üleval internetis noortelaagrite kodulehel ning sama materjal esitatakse ka ajakirjanduses.

NOORTELAAGRITE SISULINE TEGEVUS

TEGEVUSLOAGA NOORTELAAGRID

KUTIMUTI NOORTELAAGER

KutiMuti Noortelaager Laulasmaal tegutses üheistkümnendat hooaega. Päikest täis suvi 2006 andis energiat ja elurõõmu nii osalejatele kui tegijatele.

Kokku veetis suvepuhkuse KutiMuti Noortelaagri üheksas vahetuses 470 last. Soovijaid oli aga sel aastal tunduvalt enam, kui me suutsime vastu võtta. Juba maikuus oli suurem osa kohtadest broneeritud.

Laste positiivne tagasiside foorumis ja lapsevanemate tänusõnad näitavad, et KutiMuti laager on noorte laagripuhkuse korraldajana jõudnud eriti soositud laagrite hulka. Aasta-aastalt külastab meie laagrit üha rohkem lapsi välismaalt eesti (juurtega) peredest ja toob ka sõbrad endaga kaasa. Sel suvel osales laagris kümme-kond last Saksamaalt, Soomest, USA-st, Belgiast.

Soodne asukoht Tallinna lähistel ja sisutihe tegevusprogramm on kasvatanud laagri populaarsust eriti nende laste hulgas, kes paistavad silma aktiivse ellusuhtumisega.

Seiklusõpetuse vahetuste lapsed käisid kahepäevasel jalgsimatkal Laulasmaa maastikukaitsealal ja Türisalus. Ööbiti telkides, paeastangul korraldati köielaskumisvõistlused ja meeskondlik seiklus-orienteerumisvõistlus.

Igas vahetuses esinesid lapsed oma vanematele ühiskontserdiga, loodi uus laagrilaul ja tantsiti ühistantsu kogu laagriperega.

Teatrilaaagri noored esinesid 26. augustil suvelõpupulavastusega “Romeo ja Julia”.

Kuues laagri vahetuses said lapsed osa MTÜ Aktiivikeskuse korraldatud tuletõrje- ja päästealasest projektist “Oska ja abista!”.

Orienteerumine, näitlejameisterlikkus

Lapsed vanuses 7–17 eluaastat.

Tore on, et lisaks EOL-i (Eesti Orienteerumislidu) poolt korraldatud noorte orienteerujate treeninglaagritele oleme üks vähesid laagreid Eestis, kus orienteerumise õpetamisega tegeletakse professionaalsel tasemel. Kaarditreeningud toimusid iga päeva erinevatel maastikel: Keila-Joa parkmetsas, Kloogaranna ümbruses, Lohusalu pankrannikupealsel. Kahel päeval toimus orienteerumismatk, ööbiti telkides. Seal peeti ka suundorienteerumise võistlused. Juba kogenud orienteerujate kõrval õppisid esimesi orienteerumisenippe ka päris algajad. Nagu ikka, tehti selles vahetuses palju sporti: igapäevased pallimängud, teatevõistlused, lipumäng, kuulijämm, raudkuti- ja raudmuti mitmevõistlus, olümpiamängud jne.

Sport, draamaõpe, tants, laul

Lapsed vanuses 7–13 a.

Sport: kergejõustik, pallimängud, ujumine, orienteerumine. Selles vahetuses õpiti palju uusi tantsu. Uudseks selles vahetuses oli iga päeva parimatele rolleriga auringsõidu korraldamine ümber laagri.

Vahetuses proovis debütant-lavastajana kätt õpilasmaleva Laulasmaa rühmas osalev KutiMuti Stuudio liige Siim Sutt. Etenduseks valiti vene muinasjutt “Konn-kuningatütar”. Lavastus sai tohutu publikumenu, seda eriti tänu peosatäitjate tublidusele. Vahetuses toimus ka traditsiooniline “pulmapidu” koos ilusate rahvalike pulmakommetega: lustakad seltskonnatantsud, pruudirööv, päikeseloojangul mererannas vande andmine.

Seiklusrajad ja matkamine, draamaõpe, tants, lavavõitlus

Vanus 9–16 a.

Vahetuse programm oli koostatud laste vanusest lähtuvalt. Rohkesti oli eale sobilikke spordiüritusi ja isetegevuski oli professionaalsem. Tantsutunnid olid jätkuvalt populaarsed. Selle vahetuse lavastus oli “Jussikese seitse sõpra”. Lavavõitluse tunde viis läbi EMA Kõrgema Teatrikooli õppejõud Hellar Bergmann. Vahetuse matk Türisallu (ööbimisega telkides) jääb eriti meelde tänu luuremärgule ja omaehitatud saunale, mis ööbimis-

LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ PIVARROOTSI ÖPPE- JA PUHKEKESKUS

Pivarootsi puhkekeskus asub Lõuna-Läänemaal Hanila vallas. Tallinn–Virtsu maantee 130. kilomeetril näitab suunaviit vasakule märkega PIVARROOTSI. Maanteelt laagrisse on 13 kilomeetrit. Noorte tervistava puhkuse läbiviimiseks on asupaik igati soodne – meri, puhas õhk, kaunis loodus, laagri eraldatus ning kaugus suurematest keskustest.

1995. aastast on laagris suviti programmi “Laps ja vaba aeg” raames korraldatud erinevatele lastegruppidele ja sihtrühma lastele 6–10-päevaseid vahetusi.

Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljastatud tegevusluba tõendab, et laager vastab tervisekaitsetalituse ja päästeteenistuse poolt kehtestatud nõuetele.

Eesmärk on anda noortele mitmekülgset loominguulist tegevust ning pakkuda võimalust veeta sisukalt koolivaheaega. Traditsioonilisi laagriüritusi püüame igal aastal täiendada uute ürituste, matkade ja ekskursioonidega.

Toitlustamine on 4 korda päevas. Menüü koostamisel on arvestatud laste vajadusi ja see ei kordu laagrivahetuse jooksul.

paigas mereranda püstitati. Hirmus põnev oli kuumade lõkke kivide peale leili visata ja siis higisena merre sumada.

Sport, draamaõpe, tants, laul

Lapsed vanuses 7–13 a.

Noorimad lapsed sellel suvel. Igati toimekas ja lõbus seltskond, kes ka vahva lavastusega maha said. Dauri Paskovski mängitud keiser “Keisri uutest rõivastest” oli igatahes saadetud publiku naerurõkatustest. Tüdrukute ansambelitantsud seadis kokku Monika Tomingas õpilasmalevast; nagu ikka, esines kogu laagriliste seltskond ühistantsu ja laagrilauluga oma vanematele

Kontaktandmed:

Harju maakond
Laulasmaa
Tel 50 28180
www.kutimuti.ee
tiiu@kutimuti.ee
Tiiu Mägi

Matkale või ekskursioonile minnes pannakse toit ja jook kaasa.

Laagril on kindel päevakava ja kodukord.

Matkadel on jalgrattad, kaitsekiivrid ja matkavarustus laagri poolt.

Litsentseeritud kasvatajad.

Pivarootsis oli sel aastal 12 vahetust. Suvevaheaega käis veetmas 637 last Eestimaa mitmest maakonnast vanuses 7–17 eluaastat. Vahetused kestsid 6 kuni 10 päeva.

Sport. Vabaõhu korvpalliväljakul sai mängida nii mini- kui ka tavalist korvpalli. Mängiti rahvastepalli ning võisteldi korvpalli vabaviseses.

Puhkemaja esisele puitpõrandaga mänguväljakule oli paigaldatud kaks lauateniselauda ja koroonalaud. Peeti lauatenise- ja koroonaturniire. Võisteldi maastiku- ja orienteerumismängudes ning teatevõistlustes. Punkte koguti nooleviskemängus. Korraldati vigursõit jalgratastel.

Suvi oli päikeseline ja merevesi väga soe, seetõttu oli iga laagripäeva oluliseks osaks ujumine. Nauditi päikest, randa, ehitati liivaskulptuure, korjati kive maalimiseks ja taimi seadete valmistamiseks.

Õhtuti käidi mererannas päikeseloojangut vaatamas.

Isetegevus. Pärastlõuna oli ette nähtud õhtuse ürituse ettevalmistamiseks. Ristimisrituaal püstkojas. Pivavisiooni esitus. Draamaõpe. Rollimängud, *moeshow*, *playbox*, ööhäire, laagritüdruku ja -poisi valimine. Tubade kaupa programmi esitamine. Erinevad mõtte- ja liikumismängud, etüüdid ning pantomiimid etteantud teemadel ja vabal valikul. Laagripäevad lõpetati disko ja karaokega. Toimus vabaõhuetendus muinaseestlaste teemadel ja ilutulestikuga glamuuripidu.

Lõkkeõhtud “Laulge kaasa” koos grillipeoga toimusid laagrivahetuse viimasel õhtul. Need õhtud olid pidulikumad, kuid ka veidi nukramad, sest järgmisel päeval tuli sõpradest lahkuda.

Bussiekskursioonid.

Muhumaa.

Bussiga sõideti Virtsu, sealt mindi jala praamile ja Kuivastusse tuli vastu kohalik buss. Külastati Laasu jaanalinnufarmi, kus perenaine Helena tegi lastele ”munamänge”.

Sel aastal sai lisaks jaanalindudele näha ka emusid ja kanguruid. Üügu pangal peeti piknik. Näha sai Eemu pukktuulikut, mis on üks vähestest töötavatest tuuleveskitest. Tihuse hobuturismitalus korraldati ratsamatk mööda muinaskultuuri õpperada, kus tutvuti endiste aegade kommete ja tavadega. Enne ärasõitu Muhumaalt külastati Katariina kirikut.

Matsalu rahvuspark ja Lihula linnusemägi.

Matsalu rahvuspargi alal tehti lastele paadisõit mööda Suitsu jõge, käidi Suitsu linnuvaatlustornis. Penijõe mõisas asub Matsalu rahvuspargi keskus ja looduskaitseala tutvustav muuseum, näidatakse Matsalu rahvuspargi slaidiprogrammi.

Sõideti vaatama Lihula linnuse varemeid (13.–16. saj), kus peeti piknik, koos giidiga käidi Saare-Lääne piiskopilinnuse varemetes, seejärel tutvuti Lihula mõisahoones (ehitatud 1824) asuva muuseumi väljapanekutega, mis kajastavad Lõuna-Läänemaa minevikku.

Soontagana maalinn.

Soontagana maalinn asub Järve soo lõunaserval soosaarel. On olnud mitme sajandi vältel inimestele pelgupaigaks vallutajate eest. Maalinna viinud vaid väga salajane tee läbi soo. Tee olnud vee all ja ainult teadjad inimesed osanud seda mööda linnuse juurde minna. Ekskursiooni aitas läbi viia Oidrema mõisa peremees Riho Erismaa.

Soontaganal on filmitud ajalooline seikluskomöödia “Malev”. Sel suvel etendati Soontaganal pärimuslavastust “Soolaev”.

Lõuna-Läänemaa vaatamisväärsused.

Viie rühma kaupa sõideti läbi Lõuna-Läänemaa vaatamisväärsused. Sihtkoht oli Kukerand, kuhu pandi üles telklaager. Telklaagris oli kaks kasvatajat. Võeti läbi telklaagri põhinõuded, õpiti, kuidas käituda looduses, valmistada lõkkel sööki, toimusid mängud vee ääres ja öömatk tõrvikutega. Matk oli turvaline, lõbus, täis seiklusi, mis pakkusid vaheldust laagrivahetuse argipäevaellu.

Jalgrattamatkad. Sõideti Pivarootsi tuuliku juurde, kus sai kätt harjutada minigolfis ja mängida tennist. Jalgrattamatkal (10 km) sõideti vesirooside tiigi juurde, kus sai lisaks vesirooside ilu nautimisele sööta tiigikalu ning suuremas tiigis ka ujuda.

Sõideti Virtsu ja tutvuti alevikuga. Suurel Väinal tehti lastele paadisõit piki rannikuäärt.

Käidi Hanila muuseumis, et tutvuda sealsete väljapanekutega.

Seiklusrada. Seigeldi rajal, roniti 10 m ronimiseinal ja läbiti “julgustükil” kahe männi vaheline õhukõistee. Lastel oli võimalik oma julgus ja osavus proovile panna.

Kunst ja käsitöö. Programmis oli savikujude voolimine, lilleseaded, klaasile värvimine ja kopeerimine paberile, kangamaal, puunikerdused, portselanimaal, klaasvitraaž, lillepärgade ja taimevaipade punumine, kingipakkide, pudelite ja purkide kaunistamine erinevate materjalidega, viltmütside viltimine, T-särkide värvimine batikatehnikas ja pearätikute kaunistamine tekstiilivärvidega, sõbrapaela punumine, ka voolimismassist Cernit’ ehete valmistamine, maketi valmistamine ning looduslikest materjalidest muusikainstrumentide meisterdamine ja nendel mängima õppimine.

Meid külastasid Jeti Balbiinost, kes kostitas lapsi jäätisega. Max Factoryst fotograaf ja meigikunstnik. Projekt “Otsi Otti” juhendajad. Loodus tundjad Matsalu rahvuspargist.

TTK õppejõud Laine Parts loenguga teemal “Tervislik toit ja liikumine”. Eesti judokoondis. Läänemaa Lihula Päästkeskuse esindajad – toimus tuletõrjemasina demonstratsioon ja vestlus teemal – miks ja kuidas tekib tulekahju ja millised peaksid olema ettevaatusabinõud.

Ise käisime külas kunstnik Raul Meele suvekodus. Peremees rääkis mesilaste pidamisest ja kunstist. Pakkus mett, meesaia kõrvale joodi allikavett. Lapsed said kiikuda suurel külakiigel.

Külastati ka Polli tallu Loomingulist Keskust, mille perenaine Marika Blossfeldt tutvustas oma töid-temisi. Tutvuti ja osaleti Kundalini joogas.

Kuuldust ja nähtust toimusid viktoriinid, parimaid auhinnati diplomite ja maiustustega.

Lapsed löid kõigil üritustel aktiivselt kaasa, kes esinejatena, kes hindajatena, kes pealtvaatajatena.

VIHASOO NOORTELAAGER

2006. aastal avas Vihasoo noortelaager oma 11. hooaja ja korraldas 8 laagrivahetust: üks kevadel, kus puhkas 50 last, ja 7 suvel – igas vahetuses 70 last. Kokku sai puhata 540 last kogu Eestist.

Kuna Vihasoo noortelaager asub Lahemaa rahvusparkis, tutvustame me iga vahetuse lastele Lahemaa kõige kaunimaid kohti, käime matkamas matkarajal. Võtsime endale kohustuse koristada Eruranna ja ümbritseva metsa.

Traditsiooniliselt korraldame ühisüritusi naaberlaagritega

Igas vahetuses toimus huviringide töö, kus iga laps võis leida endale meeldiva tegevuse: kunsti-, tantsu-, origami-, pallimängu-, lavakunstiringi. Huviringide töö toimus sel aastal päeva teisel poolel, kuna suvi oli väga päikeseline ja hommikupoolikutel olid kõik lapsed rannas.

Vihasoo noortelaagris töötab üksmeelne ja sõbralik kollektiiv, kõikidel kasvatajatel on kasvataja tunnistus. Tulevad ka noored, kes on varem puhanud meie laagris. Me korraldame neile sisulist koolitust ja nad hakkavad tööle kasvatajaabidena. Kokku võtsime me sel suvel tööle 20 noorukit.

2006. aasta statistika järgi on 65% lastest meie püsikliendid, 35% olid meie laagris esmakordselt.

Sel suvel viisime läbi küsitluse lastevanemate hulgas. Küsitlus näitas, et lapsevanemad hindasid väga meie poolt koostatud programme, kasvatajate kompetensust, toitlustamist.

Enne suvehooaega, aprillis, paigaldasime oma koduleheküljele iga vahetuse kirjelduse ja korraldasime

Viimasel päeval sai iga laagrilaps osalemise eest tunnistuse ja šokolaadimedali.

Kontaktandmed:

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ

Pivarootsi õppe- ja puhkekeskus

Pivarootsi küla

Hanila vald

90103 Läänemaa

Tel 472 9591; 50 76021

pivarootsi@lastekaitseliit.ee

www.lastekaitseliit.ee

Katrin Kadakas

konkursi, mis olid seotud vahetuse teemaga. Võitjad said auhinna 1. juunil korraldatud lastepeol.

Sel suvel kinkisime igale lapsele vahetuse lõpus CD parimate laagrifotodega.

Kevadlaager

Kevadpuhkuse organiseerimiseks on keskkond väga soodne – mets, meri, Lahemaa matkarajad ja see on põhjuseks, et korraldada juba traditsiooniks saanud vahetust Kevad Lahemaal. Käisime külastamas Palmse ja Sagadi mõisaid, olime Käsmu viikingite muuseumis, tegime suusamatka Vihasoo-Võsu, viisime läbi maastikumänge ja palju erinevaid laste poolt armastatud õuemänge.

Filmifestival

Enne selle vahetuse läbiviimist sai tehtud väga suur ettevalmistustöö, sest sellise sisuga vahetuse korraldasime esmakordselt. Otsisime asjatundlikke inimesi, kes oleksid lastele huvitavad ja ei põlgaks laagrielu. Keila keskkooli kinokunstiõpetajale meeldis see idee ja me koostasime koos temaga 6-päevase programmi. Enne vahetuse algust valisime vahetusele logo, mida me kasutasime vahetuse sümbolina.

Lapsed õppisid kirjutama stsenaariumi, lindistama ja monteerima erinevaid süžeesid ja lisama filmidele heli. Iga rühm tegi vahetuse lõpuks oma filmi ja žürii valis välja parima filmi, mees- ja naisosatäitja ning kõrvalosatäitja, parima stsenaariumi ja operaatoritöö. Lapsed said CD-plaadi oma filmi ja vahetuse fotodega. Vahetuse lõppedes tegime järeltööd, et kuus päeva on sellise vahetuse

korraldamiseks vähe ja et järgmisel aastal teeme kindlasti sellise vahetuse, aga pikema kestusega.

Astronoomiahuvilistele

Mõte sellise vahetuse läbiviimiseks tekkis suhtlemisel lastega, sest väga paljudele neist pakub huvi Päikesesüsteem oma planeetidega, maa-keram olemus, kas veel on olemas Maa-väline tsivilisatsioon jne. Sellest alustasimegi. Tunne me väga huvitavat inimest, kes töötab füüsika ja astronoomia õpetajana ja pakkusime talle võimaluse korraldada meil laagris mitteformaalseid loenguid astronoomiast. Sellele väga asjatundlikule inimesele meeldis meie idee. Planeeritud oli neli pooleteisetunnist loengut, kus oli huvitavaid ja kujukaid näiteid, aga selgus, et seda aega oli väga vähe, lapsed olid väga huvitatud ja loengud kestsid ikka üle kahe tunni. Lisaks näitasime neile populaarteaduslikke filme. Küsitlus laste hulgas näitas, et see teema pakub lastele suurt huvi.

Ei jäänud pidamata ka sportmängud, loomingu- lised esinemised ja muud üritused. Selle vahetuse lõpus sõitsid kõige aktiivsemad lapsed (45) Tartu Observatooriumisse ekskursioonile.

Kauboidevahetus

See oli juba traditsiooniline matkavahetus, kus lapsed õppisid ja arendasid oma matkatarkusi, aga et need 12 päeva oleks elu põnevam, hakkasime kauboideks: magalad olid – rantšod, iga rantšo juures oli omatehtud hobune, heategude eest sai rühm “kullakangi”. Selleks et üldse saada kauboiks, pidid lapsed külastama kauboide kooli, läbima erinevaid õppusi ja võtma osa matkadest. See oli väga lõbus, põnev ja meelde jääv vahetus. Vanuse järgi oli programm jagatud kahte ossa: vanematele (12–15 aastased) ja noorematele (7–11 aastased). Igas vanuserühmas olid oma kauboi- kangelased, kes vahetuse lõpus läksid ööpäevasele matkale. See oli kahjuks ainuke ööbimisega matk, sest edaspidi oli mets väga kuiv ning matkad ja lõkked olid keelatud.

Teatrivahetus

Juba viiendat korda korraldame laagris teatri- vahetust. Proovisime erinevaid lavastuse vorme ja meetodeid. Sel aastal valisime teatritegemiseks A. Lindgreni “Pipi Pikksuka”. Selle lõbusa tüdruku tempudega olid seotud kõik laagrivahetuse üri- tused: praadisime lõkkel pannkooke, meisterda- sime käsitöökojas paberist Pipit, kipsist hobuse-

ja ahvikujukesi, joonistasime raamatu motiividel pilte, tegime kutseid etendusele, lugesime enne öörahu kõikidele lastele katkendeid sellest raam- matust, vaatasime mängufilmi “Pipi Pikksukk” ning kõik soovijad võtsid osa lavastusest, mille esitasime eelviimasel vahetuse päeval külalistele Kotka laagrist ja lapsevanematele. Etendus toi- mus õunapuuaia, kuhu olid paigaldatud laste omatehtud dekoratsioonid. 2 tundi enne etendust korraldasime lõbusa laada, kus olid kavas erine- vad atraktsioonid: ratsutamine, batuut ja pannkoo- kide praadimine lõkkel, osa said võtta nii laagri- lised kui ka lapsevanemad. Oli näha et viimastele meeldis väga taas lapsepõlves olla.

Mängude maraton

Selle väikese vahetuse eesmärgiks oli õpetada lastele õue-, laua- ja meeskonnamänge ja oli eelkõige mõeldud linnalastele, kes saaksid linna- kärast eemal värskes õhus aktiivselt puhata. Män- gude maraton kujutas endast suurepärasest võima- lust veeta 6 päeva suvest kasulikult, põnevalt ja huvitavalt. Selle vahetuse lastel vedas väga ilma- dega ja sooja mereveega. Käisime külas Kotka naaberlaagris, kus mängisime sportmänge, samuti laagris Romaškino Tiigrid, kus toimus kolme laag- ri kohtumine – peeti võistlusi rahvastepallis ja jalgpallis.

Me oleme ise oma elu kujundajad

Selle traditsioonilise vahetuse eesmärgiks oli kujundada lastel hoidlikku suhtumist oma psüü- hikasse ja füüsisesse ning propageerida tervis- likku eluviisi. Vahetuse jooksul korraldati diskus- sioone, ümarlaudu, treeninguid, kus lastega tegid eeltööd psühholoogid Noorte Psühholoogide Liid- dust. Sellega püüti kujundada lastes oskusi hoi- duda halbade kommetest ja sotsiaalse riskiga situatsioonidest. Tegevuse abil kujundasime eduka sotsialiseerimise. Siin aitasid meid ka edukad inimesed, keda kutsusime laagrisse jutustama oma tegevusest ja elust. Üks kõige huvitavam oli hr Aleksei Turovski, kelle kohtumine lastega kestis üle kolme tunni.

Laagrit külastasid Loksa Päästekomando, julges- tusosakonna politseinikud ja Punase Risti töötajad.

Saagem tähtedeks

Neljandat korda korraldame sellise teemaga vahe- tust. See on kõige populaarsem vahetus meie laagris. Juba aprillist ostetakse ära tuusikud ja

lapsed hakkavad laagris esinemiseks valmistuma juba kodus, linnas. Vahetuse eesmärgiks on laste loovuse arendamine, eneseteadvuse tõstmine. Korraldati 3 võistlusvoor: esimesest said osa võtta kõik tahtjad kolmes valdkonnas: vokaal-, tantsu- ja originaalžanris. Teise voozu pääsesid eelmise võitjad ja viimases olid ainult parimaid. Lõppvõistlus toimus Võsu klubis Seitsmes Taevas. Väga raske oli hindamiskomisjonil, kutsusime abiks moesalongi Stiil juuksuri, butiigi L@L stilisti ja Vene Draamateatri näitleja.

Kokkuvõte

Oma tegevusega pakkusime 7–15 aastastele lastele aktiivset puhkust linnavälises laagris, kus igas vahetus oli erinev programm ja lapsed said valida endale sobiva. Kevad-suve perioodil toimus 8 vahetust, edaspidi on plaanis ka veel sügis-

PÄRLSELJA NOORTELAAGER

Pärtselja Noortelaager asub Pärnumaal, Varbla vallas Matsi külas. Pärtselja Noortelaagri omanik on Lääne Piirivalvepiirkond. Meri on laagrist 300 meetri kaugusel. Laagrist viib plaattee läbi männituka liivaranda. Territoorium on piiratud aiaga.

Pärtselja Noortelaagris on 400 voodikohta, söögisaalis on kohti 360. Sooja toitu pakutakse kolm korda päevas.

Laagrisse ootame lapsi vanuses 8–15 aastat.

Laager on laste jaoks avatud ainult suvekuudel. Ööbitakse kahekorruselistes puitmajades, kus igas toas on kuus kohta – kahesed sisseehitatud narid.

Igas majas on võimalik ka vihmade ilma korral üritusi läbi viia, sest tubade ees asub suur fuajee. Laagril on saun, duširuumid.

Laagrivahetused on skautliku suunitlusega. Laagril on kindel päevakava. Sel aastal oli kaks vahetust. Mõlemas vahetuses käis külas Matkaexpert erinevate programmidega, toimusid iluloengud

KLOOGARANNA NOORTELAAGER

Kloogaranna Noortelaager asub Keila vallas Kloogaranna külas, 40 km Tallinnast looduslikult kaunil liivarannal.

ja talvevahetus. Saime pakkuda tööd 15–17 aastastele noortele kasvatajaabide, köögitööliste ja koristajatena. Kokku töötas laagris suve jooksul 20 noorukit. Jätkab oma tegevuse Vihasoo laagrikasvatavate klubi, kes korraldab lastele erinevaid programme järgmisteks vahetusteks. Sügislaagrisse ootame külla lapsi Saksamaalt ja Venemaalt. Kokkuvõtteks võib laagrisuue lugeda õnnestunuks.

Kontaktandmed:

MTÜ Noortekeskus Vihasoo
Kärberi 56–38
13815 Tallinn
tel/fax 660 3014; 50 59342
vihasoo@hot.ee
www.vihasoo.ee
Irina Djatšenko

ning loeng ja näitus roomajatest. Meid külastasid piirivalve teenistuskoerad koos juhtidega, lapsed viidi merele piirivalvekaatriga sõitma. Kohal käis ka Päästeamet ning teises vahetuses ka politsei, Punane Rist, Vigurvänt. Ei puudunud laagrivahetustes ka päeva- ja öömatkad.

Töötasid huvialaringid (kunst, ajakirjandus, kant-ritants). Õhtused üritused toimusid koos samal ajal laagris olnud Pärnu võrkpalluritega ja Linavästriku peotantsijatega.

Pärtselja Noortelaagris käisid veel MTÜ Segasumma Suvila, Let's Dance tantsustuudio ja Pärnu Linna Spordikooli ujudad.

Kontaktandmed:

Saulepi sjsk, Matsi küla
88203 Pärnumaa
Tel 44 58158; 51 23136;
pearl.selg@mail.ee
www.hot.ee/parlselg
Virge Berggrünfeldt

2006. a korraldati noortele 10 erinevate teemadega laagrivahetust, millest võttis osa 1052 last. Väga populaarne laste seas on ujumislaager

“MULL”, mis toimub juba neljandat aastat koostöös Keila ujulaga.

Ujumisõpetuse laagrivahetus oli mõeldud lastele, kellel nappis ujumisoskusi. Ujumisõpetus toimus Keila Tervisekeskuses kogenud treenerite juhendamisel. Ujumisõpetus kestis 40 min ja ülejäänud vaba aeg kulus muidu vees sulistamiseks ja torus liuglemiseks. Kasvatajatega koos korraldati laagris lõbusaid mängu ja koguti teadmisi, kuidas käituda veekogu ääres ning mida teha, kui sõber vajab vees abi. Lisaks sportmängudele said lapsed valmistada endale näomaski, klaasimaali, villapärleid või mütsi ja muidugi palju muud huvitavat.

Kloogaranna Noortelaagri laagrivahetustes viibis noori Lätist, Leedust, Venemaalt, Ameerikast, Rootsist ja isegi Hispaaniast.

Nõmme Noortemaja, lasteorganisatsioon ELO ja Eesti Juudi Kogukond korraldasid lastelaagri vahetuse oma programmi järgi, mis oli hästi läbimõeldud ja huvitav noortele.

LUUNJA NOORTELAAGER

Luunja Noortelaager asub looduslikult kaunis männi-parkmetsas Tartu lähisel Kabina külas Luunja valla territooriumil. Laagri neljas lastemajas saab puhata 140 last ja ühes ka liikumispuudega noored.

Laagrisse saavad tulla noored vanuses 7–12 aastat ja keelelaagrisse 7–17-aastased. Sisulist tööd laagris koordineerib vanemkasvataja. Kõikides vahetustes on vajalik arv kasvatajaid ja teisi töötajaid, kes tagavad laagris laste turvalise puhkuse ja sõbraliku õhkkonna.

Populaarne on saksa keele suhtlemislaager. Õpetajateks on välistudengid Saksamaalt ja suure laagripraktikaga keeleõpetajad eesti koolidest. Keele testi põhjal jaotatakse noored rühmadesse ning alati on olnud ka algajate rühm. Keelelaager kestab 10 päeva. Sellel aastal lavastasid kaks saksa tudengit saksa keelt õppivate lastega näidendi “Lumivalgeke ja 7 põialpoissi”. Väga hästi läbimõeldud näidendit (dekoratsioonide ja kostüümidega) etendati laagrivahetuse viimasel päeval enne lõunat, publikut kogunes rohkelt. Lisaks keeleõppele käiakse lastega matkamas, mängitakse maastikumänge, võisteldakse spordis ja nuputamises. Õhtustel ülelaagrilistel üritustel kehastatakse tuntud lauljateks, iluvõimlejateks,

Kloogaranna Noortelaagris viibivad juba mitmendat aastat järjest Haapsalu linna lapsed, kelle laagrisuve programmi läbiviimiseks andsid oma panuse Tallinna Pedagoogilise Seminari tublid kasvatajad

Laagrivahetuste lõppedes olid kasvatajad väsinud, kuid õnnelikud laste kallistusi ja tänusõnu vastu võttes.

Lisaks lastelaagri vahetustele oli noorteorganisatsioonidel võimalus kasutada Kloogaranna Noortelaagri ruume ürituste, koolituste, seminaride ja projektlaagrite läbiviimise kohana.

Kontaktandmed:

Kloogaranna Noortelaager
Keila vald, Kloogaranna küla
Tel 654 0845 noortelaager
638 0757 ENTK
51 29366 juhataja
Helga Eichen

muinasjututegelasteks või suvisteks päkapikkudeks. Hommikuse ja õhtuse rivistuse ajal autasustatakse söökla toimkonna tublimaid abimehi, parimaid toakoristajaid, aga ka hea laagrilaps-olemise eest rändkarikate, diplomite, maiustuste ja auhindadega.

Tava- ja liikumispuudega laste integreerumine

Kuuendat aastat on toimunud laagrivahetus: liikumispuudega noor koos tavalapsega. See vahetus on igati positiivne ja vajalik mõlemale poolele, kus puudega laste vanemad, sõbrad ja saatjad saavad osaleda põnevatel üritustel ning unustada korra- ja traagika. Puudega lapsed osalevad koos saatjatega aktiivselt kõikidel üritustel. Tavalapsed on näidanud üles siirust ja abivalmidust ning meeldivat suhtlemist puudega lastega. Käiakse koos jalutamas ja osaletakse ühisüritustel. Puudega lapsed elasid aktiivselt kaasa tavalaste võistlustele. Planeeritud tegevuse vaheaegadel ollakse võimalikult palju basseinis, et teha spetsiaalseid harjutusi. Sellel kevadel ehitati Soome Kutsehariduskooli õpilaste poolt laagri uue lava, valmis ka kaldtee, mis end igati õigustas.

Puhkelaagrid

Puhkelaagrite eesmärgiks on noorte suve sisustamine huvitava tegevusega, et anda võimalus midagi juurde õppida, saada õpetust üksteisega arvestamise, rühmasisese koostöö arendamise, toimetulekuoskuse arendamise, sallivuse ja koostöövalmiduse arendamise, suhete arendamise, esinemisoscuse ja tähelepanu arendamise, lõõgastumise kohta. Põhimõteteks on heasoovlikkuse arendamine, meeldiva meeleolu loomine, pisi-probleemidega toimetuleku saavutamine ning võimalikult rohke viibimine värskes õhus. Huvitava tegevuse loomiseks tegutsevad laagris huvialaringid: draama-, tantsu-, spordi-, loodusesõbra-, ujumis-, töömehe- ja kunstiring. Igal laagripäeval on oma nimi, nt võlupäev. Õhtuti toimuvad ülelaagrilised üritused: moeshow, pop-poisi ja

VESKI NOORTELAAGER

Tartu linnale kuulub Valgamaal, Otepäält 2 km kaugusel Kaarna järve ääres asuv Veski spordibaas. Selle haldamine on antud alates 1. septembrist 2006 sihtasutusele Tartu Sport, noortelaagri programmi ja korralduse eest kannab hoolt Tartu Spordiliit.

Veski spordibaasis on kokku 70 majutuskohta. Need jagunevad kolme olmehoone vahel, millest kahes on 30 kohta, ühes aga 10 kohta. Lisaks kuulub spordibaasile söökla, adminhoone ja väike saun. Kõik hooned on ligi 30 aastat vanad ja nende seisund on rahuldav. Veski spordibaasile on väljastatud noortelaagrite korraldamiseks alaline tegevusluba. Seega on kõik peamised Päästeameti ja tervisekaitse nõudmised tänaseks täidetud.

Veski spordibaasi suuremad kasutajad on suvehooaegadel olnud erinevad Tartu linna spordiklubid ja Tartu Kunstikooli õpilased.

2006. a suvel kindlustati noortele programmiline tegevuskaheksaks laagrivahetuseks. Kolmes vahetuses olid erinevate maavalitsuste poolt suunatud lapsed vähemkindlustatud peredest

-tüdruku valimised, tantsumaraton, soenguvõistlus, tv-õhtu, muinasjutuõhtu, *playbox*, lõkkeõhtud, diskod ja palju muud.

Laagri eripära on esmaabi õpetamine koos ohutunde kasvatamisega.

Laste rühi parandamiseks oli võimalikult palju päevast pühendatud sportimisele ja ujumisele. Ratsutamistundide võimalus on Luunja Ratsakoolis.

Kontaktandmed:

Luunja sjk Kabina küla
62201 Tartumaa
Tel/faks 7 417 225; 51 05010
reet.rannasaar@mail.ee
Reet Rannasaar

Looduskaunil Kaarna järvel oli võimalus sõita kanuudega, kasutada ümbruskonna matkaradasid ning igapäevane tegevus oli loomulikult ujumine. Iga laagrivahetus kulmineerus tüdrukutel "Veepiiga" konkursiga ja poisid selgitasid endi hulgast parimad "Kivimehe" võistluses. Kokkuleppel politseitöötajatega demonstreeriti laagri territooriumil lastele politseikoerte oskusi. Maalimisega tegelevatele noortele pakkus Otepää ilus maastik kindlasti palju uusi ideid ja mõtteid. Tavalised olid kombineeritud teatevõistlused ja pallimängud. Külastati Otepää suusamuuseumi ja mitmeid ajalooliselt tähtsamaid kohti lähieümbuses. Veski Noortelaagrit on võimalik kasutada ka kevad-, sügis- ja talvevaheaegadel.

Kontaktandmed:

Tel 50 15825
raido@kiirtee.ee
www.tartu.ee/spordibaasid
Raido Mägi

ROMAŠKINO TIIGRID NOORTELAAGER

Romaškino Tiigrid Noortelaager asub Harju Maakonnas Harku vallas Vääna-Jõesuu külas. Laagrikompleksi kuulub 4 lastemaja kokku 144 lapsele ja suur söökla diskosaali ning lastebaariga.

2006. a viidi läbi 10 laagrivahetust kevadisel, suvisel ja sügisel koolivaheajal ning kokku osales laagri tegevuses 1166 last ja noort.

Igal vahetusel oli oma, teistest erinev programm.

Traditsiooniliselt oli laagri tegevus sportliku suunitlusega, kus mängiti jalg-, korv- ja võrkpalli, lauatennist ning käidi meres ujumas. Sportlastest osalesid laagri tegevuses TKSK VISA jalgpallurid ja vehklejad.

Koos noorte sportlastega osalesid laagri tegevuses ka tavanoored üle terve Eesti.

Mitmes vahetuses viidi läbi ka keelelaagreid ja kuna laagripere oli kakskeelne, siis tuli see kasuks nii ühele kui teisele poolele.

Tavakohaselt viidi läbi nii individuaalseid kui ka rühmadevahelisi spordivõistlusi erinevatel spordialadel, matkati. Suvi oli üldiselt soe ja kuiv, meri oli soe ja lapsed said supelda.

Rühmadel olid igapäevased muusikatunnid, lastele pakuti võimalust esineda laulu- ja tantsukonkurssidel ja lastevanemate külastamispäevade kontsertidel.

Ürituste plaan oli mitmekesine ja sellega püüti rahuldada kõige erinevamate huvid ja maitsetega

laste ja noorte vajadusi. Õhtuti toimusid ülelaagrilised üritused: viktoriinid, isetegevuskontserdid, disko- ja lõkkeõhtud, kus pandi proovile kõigi laagris osalenute võimed. Huvitavamate üritusena tuleks nimetada traditsioonilisi karnevale, lastelaatu ja lõkkeõhtuid, kus kõrvuti laste ja noortega osalesid ka kasvatajad ja lapsevanemad.

Juulis ja augusti alguses viisime läbi suured laagritevahelised võistlused (jalg-, korv- ja rahvastepallis) kus osalesid Romaškino Tiigrid, Viiking-Tiigrid, Vihasoo ja Kotka noortelaagrite võistkonnad.

Iga laagrivahetuse lõpul peeti meele ühistevõime aktiivsemaid ja spordivõistluste paremaid, keda autasustati laagrisärkide, embleemide, tortide ja maiustustega.

Kuna osalejaid oli üle Eesti, siis võimaldas see noortel leida uusi sõpru ja avardada oma teadmisi koduvabariigi geograafiast. Kõik laagris osalenud said juurde palju uusi kogemusi.

Pilte saab vaadata meie koduleheküljel.

Kontaktandmed:

Eevardi 5, 13516 Tallinn

Tel 646 3395; 55 22377; 52 09442

tallinnatiigrid@hotmail.ee

www.vikingtiigrid.ee

Boriss Petrov

MÄE-KÄÄRAKU NOORTELAAGER

Mäe-Kääraku spordibaas asub Võrumaal, Haanjas. Mäe-Kääraku noortelaager tegutseb põhiliselt suveperioodil. Laager on rajatud 70 noore vastuvõtuks. Juba 1973. aastast on laagri põhikasu-tajateks spordiga aktiivselt tegelevad noored.

Laagri üldterritoorium on 7,1 ha. Noortelaagri kompleks koosneb kahest puithoonest (personali hoone ja söökla), võimlast (540m²), saunast ja kolmeteistkümnest kämpingumajast. Noortele õõbimiseks mõeldud kämpingumajad on möbleeritud ja nendes on 5–6 kohta. Kasutusel on elektri-küte. Laagrikorraldaja kindlustab külastajad mad-

ratsite, tekkide, patjade ja voodipesuga ning tagab nende regulaarse vahetuse. Toitlustamine toimub eraldi olevas sööklamajas.

2006. a suvel õnnestus meil läbi viia suvelaager kuues vahetuses, kus osales kokku 420 õpilast. Laagrivahetused komplekteerime peamiselt Tartu linna spordiklubide õpilastest.

Laagri esmaseks ülesandeks on olnud õpilaste kehaliste võimete arendamine, kuid ka erialaste oskuste arendamine. Mäe-Kääraku spordibaasil on oma saal, kus on võimalik mängida nii võrk- kui korvpalli. Tavapäraselt jätkus laagris

ka piisavalt spordivälisest tegevusest. Laagrit külastasid korvpallimeeskonna Tartu Ülikool/Rock sportlased ja treenerid, noored judokad Pihkvast. Lisaks laste ja treenerite poolt läbi viidud üritustele organiseeriti viimasel aastal ka lastevanemate poolt kaks puhkeõhtut.

Toitu valmistavad laagris kaks professionaalset kokka. Meditsiiniliselt teenindavad laagrit TÜ arstiteaduskonna üliõpilased, õnneks ei ole nende abi palju vajatud.

JAANIMÄE SPORDILAAGER

Jaanimäe spordilaager tegutseb Võrumaal Haanja vallas Jaanimäe külas Jaanimäe spordibaasis. Spordibaas kuulub Võru linnale ja on Võru Spordikooli hallata.

Spordibaas on käigus aastaringselt ja spordilaagri käsutuses on spordibaasi ruumid talvisel ning suvisel koolivaheajal. Spordibaasi territoorium on 7,5 ha, millest spordilaager kasutab 1,5 ha, kus paiknevad kõik laagri läbiviimiseks vajalikud ruumid ja mänguväljakud.

Eelkõige on laager mõeldud Võru Spordikooli õpilaste suve sisustamiseks ja õppe-treeningprotsessi mitmekesistamiseks koolivaheajal.

Spordilaagri pedagoogiliseks personaliks on Võru Spordikooli treener-õpetajad ja abikasvatajateks üliõpilased, kooli endised õpilased.

2006. aasta esimene vahetus toimus jaanuaris ja järgmised kuus vahetust ajavahemikul 17. juuli kuni 27. august. Laagrivahetused on kuuepäevased ja suvel oli ühes vahetuses 25–30 õpilast. Viimane laagrivahetus toimub detsembris neljakümnele õpilasele.

Põhitegevuseks laagris oli sportlik treening. Jaanuaris ja detsembris suusatamine ning suvel jooks, suusaimitatsioon, matkad, orienteerumine, pallimängud ja ujumine. Laskesuusatajad kasutasid laskeharjutuste treenimiseks Haanja spordi- ja puhkekeskuse uut lasketiiru. Rullsuusatamiseks

VALGEMETSA NOORTELAAGER

Vastse-Kuuste vallas Põlvamaal Ahja jõe kaldal tegutsev Valgemetsa Noortelaager oli tänava võõrustajaks 863 lapsel/noorukile.

Mäe-Kääraku noortelaagri suurimateks plussideks on ilus looduslik keskkond, ujumiseks väga sobiv järv ja rahulik õhkkond. Võimaluse korral loodame laagris osalemist pakkuda ka järgmistel aastatel.

Kontaktandmed:

Tel 5015825
raido@kiirtee.ee
www.tartu.ee/spordibaasid
Raido Mägi

kasutati Võru-Väimela rattateed ja Haanja uut kergliiklusteed. Ujumiskohana kasutati spordibaasist kahe kilomeetri kaugusel asuvat Üvvärjärve ja 4 km kaugusel olevat Kurgjärve spordibaasi ujulat. Iga laagrivahetuse õpilased andsid ka oma panuse spordilaagri kütte varumisel ja spordibaasi territooriumi hooldamisel.

Kord laagrivahetuse jooksul toimus peoõhtu (moedemonstratsioonid, isetegevus) koos diskoga. Ühel päeval (kolmapäev või neljapäev) laagrivahetuse jooksul oli planeeritud vanemate külastusaeg kella 16.00–20.00. Selle aja sees oli lastevanematel võimalik osaleda koos lastega sportlikes mängudes ning päeva lõpul nautida saunamõnusi.

Haanjamaa kauni looduse keskel asuv Jaanimäe spordilaager on mõnus koht õpilastele vaba aja ja tervistava puhkuse veetmiseks ning meelispordialaga tegelemiseks.

Kontaktandmed:

Võru Spordikool
Kreutzwaldi 16
65609 Võru
Tel 78 21225; 50 33447
spkool@vorulinn.ee
Mati Ojandu

Algselt oli Valgemetsas plaanis korraldada vaid kolm vahetust, kuid laste soovidest tulenevalt viidi läbi ka nn lisavahetus, kus osalejaid oli 118.

Kuigi laagri programmiline tegevus oli eeldatavalt sobiv kuni 13-aastastele tüdrukutele/poistele, näitas tegevuse sisukus sedagi, et ka vanemad noored (15–16-aastased) olid paljudel traditsioonilistel üritustel aktiivselt osalemas. Üllatama pani seegi, et tegusamad noored tulid Valgemetsa juba kuuendat aastat ja seda erilooga (vanusest tingituna). Tore oli näha ja tõdeda kunagiste laagriliste tegevust litsentsiga kasvatajate ridades.

Valgemetsa Noortelaagri sportlik-tervistava suunitlusega tegevuskavas olid peale sportmängude kavas ebatraditsioonilised spordialad, mis kohaldatud meie laagri oludesse – Vana-Kreeka olümpiamängude ainetel läbi viidud kolmevõistlus, uudse alana oli kavas Soomemaal populaarse nooleviskejooksu Valgemetsa-variant, eriliselt kulges ka nn JAANI-vahetus – Ahja jõe liivakaljude taustal lõkketuli, muusika, grillimine, mängud jne.

Valgemetsa lotomängus oli tänavu hulgaliselt õnnelikke võitjaid, ilmastikuolud soosisid suplemist kahes basseinis, rahulolu tekitasid ka pisut väsitavad matkapäevad lähiümbruses, parvaluse LONNY ringreisid Taevaskojas kordusid igas vahetuses ... ja iga vahetus kulmineerus tüdrukutele METSAPIIGA valimistega, poisid said konkureerida RAMMUMEHE konkursil, mis tänavu oli kolmeetapiline – miniseiklusraja läbimine, sangpommi vedamine koos täpsusvisetega

PIIRI SPORDILAAGER

Piiri Spordilaager asub Sangaste vallas looduslikult kaunis kohas, metsade ja järvede keskel. 2006. aasta suvel toimus Piiri spordi- ja puhkekeskuses 9 laagri vahetust.

Laagrist võtsid osa õpilased Kotree Spordiklubist, ka T. Soku korvpallikool, FC Flora jalgpallikool, tantsuklubi Palestra, Marcuse korvpalliklubi, korvpalliklubi Rim, lapsed Otepää vallast, Kopli kunstikoolist, kasuperedest ja Põhja-Tallinna tänavalapsed. Kokku veetis Piiril mõnusalt suve 820 last.

Piiril toimus ka rahvusvaheline võimlemislaager, milles osalesid Ukraina, Leedu ja Soome võimlejad. Treeninguid viisid läbi Eesti ja Ukraina nimekad treenerid.

Piiril on olemas võrk- ja korvpalliväljakud, saal tegelemiseks lauatenise, iluvõimlemise ja aeroobikaga. Ujumisvõimalus on 1,5 km kaugusel jär-

märklauda ning finaalis (6–8 paremat igast vanusegrupist) andis punkte sumo/maadlusturniir. Õhtused isetegevuslikud üritused klubi laval, laagriliste etteastetega, olid emotsionaalsed ja tantsusaalis, diskomusika saatel, lõpetati iga tegus laagripäev.

Argisena tundunud POLITSEIPÄEVAD (igas vahetuses kord) andsid noortele siiski mitmeid teadmisi ja huvitekitav oli ka meie politsei kättes oleva relvaarsenali tutvustamine.

Eriti aktiivsed laagrilised lahkusid tänavugi laagrist Valgemetsa logoga T-särgis. Kunstiringis valmistatud nahast medalid ehtsates medalikarpides anti üle mitmetele edukamatele laagrilistele.

Üldiselt aga oli Valgemetsas kõige olulisem see, et kõik lapsed/noored said osaleda võimetekohastel üritustel ja loodetavasti lahkusid laagrist põhiliselt (!) rahulolevatena.

2007. aastal on Valgemetsa Noortelaagrisse plaanitud taas neli vahetust!

Kontaktandmed:

Vastse-Kuuste vald,
Põlvamaa
Tel 51 44561; 79 70169
valgemetsa@hotmail.ee
Peeter Pree

ves. Kolme kilomeetri kaugusel asub Kääriku spordibaas, kust üüratakse suurt saali, kergejõustiku- ja jalgpalliväljakuid treeningute läbiviimiseks.

Laagriüritused: rahvastepalli-, korvpalli-, ujumis-, kergejõustiku- ja teatevõistlused, Piiri suurjooks, lõbusad stardid jne. Igal õhtul toimuvad kultuuriüritused.

Laagris on lisaks treeneritele tööle võetud arst ja ujumisinstruktor. Kõik treenerid omavad kasvataja litsentsi. Piiril saab sportida ja puhata ka sügis-, talve- ja kevadlaagris.

Kontaktandmed:

Kotree Spordiklubi
Erika 5a, 10416 Tallinn
Tel 660 3009; 56 988509
koplisk@hotmail.ee
Karin Pops

KURGJÄRVE SPORDILAAGER

Kurgjärve Spordilaager asub Võrumaal Rõuge vallas kahe ilusa järve vahel

Nõmme Spordiklubi on 2006. aastal läbi viinud Kurgjärve Spordibaasis 16 laagrivahetust 2370 lapsele.

Nii talvised, kevad-sügised kui suvised vahetused on möödunud sportliku tegevuse ja laste arendamise tähe all. Laagrites olid treenerid, huvijuhid, ujumisinstruktorid ja arstid. Huvijuhi eestvedamisel oli sisustatud noorte vaba aeg. Õhtuti toimusid mälumängud, viktoriinid, isetegevus, erinevad turniirid, diskod jne. Pedagoogilisel personalil oli kõigil läbitud laagrikasvataja kursus ja nad omasid vastavat tunnistust.

Laagris juhtusid ka mõned sporditraumad ja üks luumurd, mis olid kõik seotud jalgpalli mängimisega. Kuid isegi vastvalminud Kurgjärve-Haanja rullsuusarajal ei juhtunud ühtki tõsisemat traumat.

Suvised laagrivahetused olid väga populaarsed. Eriti juuli ja augustikuu vahetused.

Vahetused täitusid üle. Augusti lõpuks oli lisaks laagris 1012 õpilaspäeva.

Sellel suvel lisandus laagrisse taas 4 uut puitkämpingut, renoveeriti tenniseväljakud ja tehti kõõgi ventilatsiooni kapitaalremont.

Laagris oli lisaks Nõmme Spordiklubi lastele ka Audentese SK, KJK, Kalevi Korvpallikooli, Kalevi Ujumiskooli, Kalevi Ujumisklubi, Keila Ujumisklubi, Haapsalu Ujumisklubi, Kadrina Ujumisklubi, Parksepa Spordiklubi ja probleemsete laste grupp. Esmakordselt olid laagris Kurtide Ühingu lapsed. Laagris viibis ka kunstikoolide lasterühmi.

Suvi oli sel aastal erakordselt ilus laagrite korraldamiseks. Kurgjärve Spordilaager on üks vähestest laagritest, mis töötab aastaringselt.

Kontaktandmed:

Nõmme Spordiklubi
Külmallika 15 A, 12617 Tallinn
Tel 671 8544; 50 55143
nommespordiklubi@hotmail.ee
Juhan Anupõld

TALLINNA NNKÜ-NMKÜ RANNAPUNGERJA NOORTELAAGER

Tallinna NNKÜ-NMKÜ Rannapungerja Noortelaager asub Ida-Virumaal Tudulinna vallas Lemmaku külas, kauni Rannapungerja jõe kaldal ilusas männimetsas.

2006. a suvel toimus 8 laagrivahetust, millest võttis osa 288 noort.

Puhkelaagrid eesti keele õppega

Rannapungerja Noortelaagril on 8-aastane kogemus korraldada keeelaagreid. Sellel aastal toimus 3 vahetust, milles osalesid lapsed Tallinna erinevatest koolidest.

Laagri suhtluskeel oli eesti keel ja eesti keele õpe toimus läbi huvitavate tegevuste.

Selle aasta laagri teema oli Oskar Lutsu "Kevade". Kõik laagri tegevused olid seotud "Kevade" tegelaste ja nende ettevõtmistega. Lapsed käisid Palamuse muuseumis, vaatasid filmi ja lavastasid ise seiku "Kevadest".

Laagreid külastas Argo Bachfeldt, kes õpetas lastele seiklusemänge, ja kunstiopetaja, kelle juhendamisel valmisid huvitavad käsitööesemed.

Laagripäevad lõpetas suurejooneline Teele ja Tootsi pulm.

Sõprus, mis eestlaste ja venelaste vahel tekkis, oligi nende laagrite eesmärk.

Spordi-, tantsu-, draamalaagrid

Osalesid lapsed vanuses 7–16 eluaastat üle kogu Eesti.

Selle aasta teemaks oli "No Limits – 10 magamata ööd!"

Huvitavamaid päevi oli kindlasti "Taliolümpiamängud" eri "maade" vahel ja põnevaim võistlus laskesuusatamine.

Toimus ekskursioon Palamusele ja õhtusel teatrietendusel valmisid suurepärased improvisatsioonid "Kevade" teemadel.

Lääne-Virumaa Päästkeskus korraldas laagri-
listele huvitava tuleohutuspäeva, kus viidi läbi Pritsumehe võistlus, tuletõrjujad tutvustasid oma tööd ja tehnikat ja kõik lapsed said ise tuld kustutada.

Laagris käis külas ka Samuel Kolumb, kes tutvustas oma müntide ja markide kollektsiooni.

Ilusad ilmad võimaldasid lastel nautida rannamõnuseid ning soojad õhtud lõppesid huvitavate ettevõtmistega nagu *playbox*, karaoke, diskomaraton jne.

Laagrid asotsiaalsetest peredest ja õpiraskustega lastele ja lastekodulastele

Nendes laagrivahetustes osalesid lapsed Ristiku põhikoolist ja lastekodulapsed erinevatest Eesti lastekodudest. Palju toimus nendes laagrivahetustes vestlusi ja ühisringe, kus põhilisteks teema-

deks olid narkomaania, alkohol ja perevägivald. Laagri põhieesmärgiks oli näidata nendele lastele, et neist hoolitakse ja nende tulevik on nende endi kätes.

Kontaktandmed:

Tallinna NNKÜ-NMKÜ
Roosikrantsi 11, 10119 Tallinn
Tel 631 3004 ; 5101650
tea@ymca.ee
www.rannapungerjalaager.ee
Tea Jõgel

PARIISI NOORTELAAGER

Toimusid kõik planeeritud vahetused plaanitud aegadel ja mahus. Ebatavaliselt soe ja kaunis suvi vaid soosis lapsi ja korraldajaid, võimaldades organiseerida igasuguseid tegevusi ja mängu värskes õhus ning kaunis looduses.

Kaks vahetust prantsuse keele õppelaagrit

Laagri põhieesmärgiks on klassisõpitu kasutamine reaalses suhtlemises.

Kasvatajad on prantsuse keele õpetajad, kelle hulgas on ka neid, kelle emakeeleks on prantsuse keel (vanemas vahetuses 3 neljast, noorem 1 neljast õpetajast). Nende tööd aitavad pingevabamalt läbi viia mängujuhid – vanemad õpilased, kelle keeletase on kõrgem ja kes vajadusel tõlgivad ja aitavad noorematel hakkama saada.

Päevas on 4 tundi tegevusi rühmadena ateljeedes, kus töökeeleks on enamasti prantsuse keel ja tegevused suunatud keelealaste oskuste täiendamisele ja kinnistamisele. Vabal ajal on nii sportmängud kui lauamängud mõlemas keeles. Prantsuskeelne aaretejaht osutus mõlema vahetuse üheks lemmikettevõtmiseks.

Kuna osalejate hulgas on nii linnalapsi kui prantslasi, kes Eestis esimest korda, siis on tavaks saanud teha suur väljasõit lähikonda, kus tutvume looduse ja huvitavate ajalooliste paikadega: sel aastal külastasime Sagadi mõisa, metsamuuseumi ja tegime jalutuskäigu Altjale.

Laagri lõpul toimus traditsiooniline lõkkeõhtu, mida muudele tegevustele lisaks sisustasid laste tehtud näidendid ning prantsuskeelne karaoke.

Anna Levandi Iluuisutamisklubi treeninglaager

Tegemist on iga-aastase ettevalmistusega algavaks jäähooajaks. Eesmärgiks saavutada sportlaste keha ja vaimu ühtne valmisolek ja vigastuste vältimine jääl. Treeningrühmad töötavad rotaateruvas süsteemis, tegeledes kergejõustiku, akrobaatika, koreograafia, spetsfüüsilise treeningu ja ujumisega kaks korda päevas.

Vaba aega sisustasid arvukad loovust ja isiksust arendavad üritused: *playbox*, reklaamikonkurss, tantsuõhtu, joonistamine, pallimängud, lõkkeõhtu, omandatud oskuste arvestuslik hindamine, autasustamine jmt.

Uue õppeklassi valmimine parandas koreograafia- ja tantsutundide läbiviimise tingimusi.

Inglise keel ja arvutiõpe algajale, matkarühm, ratsaõpe algajale

Inglise keelt ning arvutit õppisid lapsed individuaalse õppekava alusel. Keeleõpet muutsid lõbusaks mitmed suhtlemismängud. Kuna üks kasvataja oli pärit Hispaaniast, siis inglise keelt tuli praktiseerida kõigil.

Ratsutajad rõõmustasid teise treeningplatsi valmimise üle. Noored ratsanikud demonstreerisid omandatud oskusi viimasel päeval vanematele.

Matkarühm õppis loodussäästvast mõtlemisest ellujäämistaktika ja esmaabi andmiseni. Omandatud tarkusi tuli rakendada arvukates meeskonnamängudes ning aaretejahil. Soovijail oli võimalus õppida flamenkot.

Inglise keel ja arvuti edasijõudnuile, sõjalis-sportlik tegevus, ratsaõpe algajaile

Inglise keele ja arvuti õpperühm töötasid samadel alustel nagu algajad, kuid õppesisu vastas edasijõudnute tasemele. Inglise keelt õpetas vabatahtlik Inglismaalt, kelle põhitööks Londonis on samuti inglise keele õpetamine muulastele.

Sõjalis-sportlik rühm õppis rivilist liikumist, pöördeid, maskeerumist, kaarti, orienteerumist, kompassi, asimuuti, relvakandmise kultuuri ja ohutust, erinevaid laskeasendeid, laskmist, käepärastest vahenditest varjualuse püstitamist jpm. Ratsarühma populaarsust iseloomustab tõsiasi, et enamuse 2007. a kohtadest on juba reserveeritud.

Kontaktandmed:

OK Neeruti AS
Pariisi küla, 45201 Saksi vald
Lääne-Virumaa
Tel 52 39655
Kaidi Bork

TALLINNA HUVIKESKUSE KULLO KAREPA NOORTELAAGER

Huvikeskuse Kullo Karepa Noortelaager asub Lääne-Virumaal Vihula vallas Karepal.

Laager paikneb mere kaldal, kus on ilus liivarand ja männimets, Tallinnast 112 km kaugusel.

Majutust pakutakse köetavates 4-kohalistes mugavates palkmajakestes, kokku on 120 voodikohta. Suures peamajas, XX sajandi alguses ehitatud suveresidentsis, asuvad köök, söögisaal, seminariruum, väike kohvik ja internetipunkt.

Suvel on välitegevusi võimalik korraldada kõlakojas, mängu- ja spordiväljakutel ning suures telgis.

Laagris on meditsiinitöötaja ja vetelpääste, kes seisab heaolu eest mererannas.

Öisel ajal valvab korra järgi turvafirma.

Laager töötab:

- suveperioodil (1. maist kuni 30. oktoobrini) 120 voodikohaga;
- talveperioodil vähendatud mahuga – kuni 40 voodikohta.

Karepa Noortelaagris toimusid 2006. aasta suvel Kullo huviringide suvised õppelaagrid, rahvusvaheline laager ja noortelaager, kokku üheksa laagrivahetust.

Rahvusvaheline noortelaager on juba traditsiooniline Karepa laagrisuve avalaager.

Laager toimus koostöös Tallinna Haridusametiga.

Osalesid noored Lätist, Taanist ja Eestist.

Laagris pakuti mitmekesisest programmi, mille ühe osana tutvustati Lääne-Virumaa vaatamisväärsusi kui ka Eesti kultuuri.

Lisaks korraldati erinevaid spordiüritusi, kunsti töötubasid, maastikumänge, lõkkeõhtuid, viktoriine ning stiilipidusid.

Tantsulaagrid

Tantsuansambliil Sõleke oli kaks laagrivahetust.

Laager andis lastele hea võimaluse tutvuda tantsuansambli Sõleke ka nende tantsijatega, kellega tavatreeningutel ei kohtuta ja kes osalevad erinevates vanuserühmades. Laagris õpiti tantsupeo tantse ja toimusid ühised õpikojad.

Käidi ekskursioonidel Rakveres, Palmse mõisas ja matkati.

Laager lõppes suure kontserdiga Karepa laagri kõlakojas.

Kati Tantsustuudio laager

“Kirev roosamanna”

Tantsulaagrites pöörati erilist tähelepanu aktiivsele liikumisele ja tantsule. Enamuse ajast kulutati treeningutele. Laagri käigus valmistati ette tantsuetendus “Kirev roosamanna”, millega esineti laagri lõpuõhtul.

Muusikalaagrid

Suvel viidi läbi kolm vahetust erinevaid muusikalaagreid, mis peamiselt pöörasid tähelepanu koorilaulule.

Erinevates vahetustes olid lastekoor Raduga (08.07–14.07) ja tütarlastekoor Ellerhein (26.06–03.07) ning mudilaskoor Ellerhein (06.08–13.08).

Päeva esimene pool pühendati kooriproovidele ja laulupeokava harjutamisele. Päeva teisel poolel toimusid ühisüritused, orienteerumismäng, uute liikmete ristimine, matkad ja ekskursioonid Lahemaa rahvusparki. Tütarlastekoori Ellerhein laager lõppes kontserdiga Karepa kultuurimajas. Õhtuti olid meelelahutusprogrammid, lõkkeõhtud mere ääres ja kontserdid.

Teatrilaager ja kunstilaager ja mõttemängud
Seekordses laagris toimus pärimusteatri suvekool. Peale tavapärase teatriproovide toimusid ettevalmistused laagri lõpus toimuvaks etenduseks, kus esitati uus suvelavastus.

Kunstilaager sisustas aega loodusvaadete maalimise ja joonistamisega.

RELVO SPORT NOORTELAAGER

Relvo Sport Noortelaager tegutseb Lõuna-Eesti kaunis looduses, Leevi oja kaldal.

Laagris on mugavustega toad ja kodused tingimused, lastesõbralikud teenindajad ja kasvatajad. Laagrisse võtame vastu korraga 42 last, mis tagab laagris sõbraliku õhkkonna ja üksteisega hästi läbi saava, üksteisega arvestava kollektiivi. Laagrilise motoks on – käitun nii, et oleksin ise rahul, kui minuga samamoodi käitutakse. Relvo Sport Noortelaager on võtnud vastu ka erivajadustega lapsi ja koostöö erivajadustega laste ja kodulaste vahel on sujunud sõbralikult ja arendavalt. Laagrisse oleme võtnud ka süvendatult sporti harrastavaid noori koos treeneritega ja oleme saavutanud väga hea koostöö.

Iga-aastased koostööpartnerid on kunstikoolid, kes saavad Lõuna-Eesti ilusas looduses täiendada oma kunstioppetuse taset. Keeleõppelaagrid on saanud ka Saverna Põhikoolist tugiõpilasi ja tänu sellele on eesti keele õppimine sujunud paremini kui koduses keskkonnas ja tuttavate õpilastega.

Kevad-talvisel perioodil veedavad õpilased aega just looduses liikudes, füüsilist valmidust arendades ja suusaspordi algtoodesid omandades. Koos

Laagris valminud töödest korraldati näitus, mis oli avatud Huvikeskuses Kullo 1.–30. septembrini.

Mõttemängude laagris toimusid treeningud ja välkturniirid rendžus ja gomokus.

Ühislaagris oli noortel võimlus tutvuda ka teiste huvialadega, näiteks mõttemängu noored osalesid etenduses ja maaliringi noored õppisid mängima gomokut jne.

Koostöö nende huvirühmade vahel jätkub.

Kontaktandmed:

Tallinna Huvikeskus "Kullo"

Mustmäe tee 59, 10621 Tallinn

Tel 6503 571, 52 97537; Faks 6 503 563

kairi@kullo.ee

www.kullo.ee

Kairi Kaugema

treeneritega kasutavad rühmad maksimaalselt ära meie treeningutingimusi: suusatamise võimalused, saun ja bassein lõõgastuseks ja karastamiseks.

Meie laagris on lastel palju tegevust ka majas. Lauatennis, koroonalauad, lauamängud, kabe, male, joonistamistarbed on kasutada ka vaba aja sisustamiseks. On ka neid, kes ei saa loobuda meeliseriaalide vaatamisest ja peale sööki on televiisorivaatajaid palju.

Suvisel ajal on meil välitegevusteks mitmeid vahendeid: pallid, hüpitsad, pentanque, rõngad, sulgpalli ja tennise komplektid, korvpallid, võrkpallid, jalgpallid, mida lapsed saavad kogu aeg kasutada.

Meie kasvatajate eesmärk on õpetada lastele kõiki vahendeid õigesti kasutama ja hoidma. Ühistegevuste ajal kasutame ka jalgrattaid ja veel on kasvatajate valvsa pilgu all võimalik proovida õhkrelvast laskmist.

Õpime tundma loodust, matkame, ehitame onne, õpime lugema orienteerumiskaarti ja kasutame seda oskust maastikumängudel ja seiklustegevuses.

Laagri lahutamatuks osaks on õhtused esinemised ja diskod. Igapäevase tegevuse käigus õpivad lapsed üksteist hästi tundma ja suhtlevad ka hiljem – see on võimalus leida uusi sõpru ja tuttavaid üle kogu Eesti.

KOHTUMISENI RELVO SPORT
NOORTELAAGRIS!

MADSA PUHKEKÜLA

Madsa Puhkeküla asub Valgamaal, Otepäält 11 kilomeetrit, sealt edasi saab Käärikule.

2006. aastal külastas laagrit 14 laagrivahetuses 287 last.

Laagrite sisuks on traditsiooniliselt sport. Lapsi oli erinevatest spordiklubidest ja spordikoolidest.

Saime valmis loodusliku väliujula. Läheduses on matkarajad, terviserajad, tunnetusrada ja seiklusrajad.

Talvisel perioodil on valgustatud suusarajad kolme erineva pikkuse ja raskusastmega: 0,9 km; 1,5 km; 4 km.

Kõikides vahetustes korraldatakse erinevaid üritusi:

Tuletõrjujad räägivad tuleohtudest ja demonstreerivad tuletõrjeautot,

KOTKA NOORTELAAGER

Lastelaager Kotka asub looduslikult kauni Lahe-
maa rahvuspargi territooriumil. Laager pakub 7-
kuni 15-aastastele lastele aktiivset suvepuhkust.

Kogu laagri tegevus on suunatud laste suhtlemisvajaduste, loomingu-
liste, intellektuaalsete ja füüsiliste vajaduste rahuldamisele. Lähtudes laste
erinevatest vanusegruppide, huvide ja soovide koostati eelpoolnimetatud eesmärkide
saavutamiseks erinevad programmid. Iga programm sisaldas maastikumänge, spordivõistlusi,
jalgpalli, rahvastepalli, lauatenise ja koroonaturniire. Võistlused viidi läbi nii laagrisiseselt
kui ka Vihasoo, Viikingi ja Romaškino Tiigirte laagritega. Kõige populaarsemaks on juba aastaid
olnud kurnimäng.

Kontaktandmed:

Relvo Sport Motell OÜ
Valgjärve vald, 63401 Põlvamaa
Tel. 7974413; 53 403523
relvosport@yahoo.com
Saima Värton

politseinikud räägivad oma tööst, viiakse läbi
narkoennetuse loenguid,
õpitakse *make up* 'i nippe,
toimuvad temaatilised joonistusvõistlused,
võisteldakse orienteerumises,
omandatakse ellujäämistarkusi,
tutvustatakse lastele metsades ja aasadel kasva-
vaid taimi,
õppinud kokkade juhendamisel proovitakse köök-
toiduvalmistamisel.
Loomulikult ei puudunud ka lõkkeõhtud, diskod
ning karaoke.

Kontaktandmed:

Kalevi Madsa Puhkeküla OÜ
Arula küla, Otepää vald
67301 Valgamaa
Tel 76 79655; 51 48103
madsa@madsa.ee
Joel Toomsalu

Kuivõrd programmid olid erineva temaatilise
suunitlusega, said lapsed valida endale mee-
lepäraseima.

Programm "Teadus ja elu" sisaldas üritusi, mis
aitasid arendada laste kommunikatiivseid oskusi
ja loogilist mõtlemist. Sellisteks üritusteks oli
näiteks parima matemaatiku väljaselgitamine,
ideede oksjoni läbiviimine, matemaatikute KVN.
Suurt huvi pakkus lastele ristsõnade ja sudoku
lahendamine. Väga populaarne oli ka armastatud
lauljate ja tantsijate parodeerimine.

Programm "Mängud, mida mängivad lapsed" oli
suunatud suhtlemis- ja arendamisele. Psüh-
holoogid keskusest "Huvi" viisid lastega läbi ak-
tiivset suhtlusstiili arendavaid suhtlemismänge,
töötas ka suhtlemiskool. MTÜ "SIIN" esindajad

viisid läbi rollimänge. Laagris töötas Kunstiakadeemia, kus lapsed joonistasid, kudasid, meisterdasid ilusaid kompositsioone ja ikebanasid, konstrueerisid uusi rõivamudeleid. Lapsed võtsid osa konkurssidest Maski-show, Tähtede revüü, *Lady and Gentleman*, majandusloto jne.

“Kotka TV” programmi raamides töötas tv kanal, kus näidati uudiseid, meelelahutusprogramme (*Miss ja Mister*, videoklipid, reklaam, tantsu-show), muusikakonkursid, spordisaated jne. Iga rühm kirjutas oma film stsenaariumi, lindistas ja monteeris. Kõige noorem rühm lindistas animafilmi ja filmi “Jerolas”.

Viimasel laagripäeval toimus filmifestival, kus anti preemiad parimale operaatorile, lavastajale ja näitlejale. Seda programmi aitasid läbi viia STV töötajad.

Ühe vahetuse jooksul muutus laager “Vääris-kivilinnaks”, kus iga laps proovis leida midagi huvitavat ja kasulikku enda jaoks. Linnas töötasid loovus-, tantsu- ja muusikastuudiod. Oli loodud Ideede Pank – kuidas aidata muinasjutukangelasi. Lapsed on reisinud erinevates maades: muinasjutu ja seiklusmaal, Tuhkatriinu peol, Neptunipeol ja pakkusid erinevaid lahendusmeetodeid selleks, et õpetada naeratama noort kuningannat.

Kõikidele aktiivsetele lastele oli mõeldud vahetus “Staarivabrik” – see oli loovuse ja fantaasia-vahetus. Staarid kujunesid välja erinevates valdkondades. Kõige rohkem staare oli spordis, laulmises ja tantsus. Lapsed osalesid võlulabüriindis,

URUMARJA NOORTELAAGER

Urumarja Noortelaager asub Pärnu jõe kaldal, Tori vallas Pärnumaal.

Laager pakub vanuses 7–13 lastele meelelahutuslikku ja sportlikku tegevust.

2006. aasta suvel toimus üheksa laagrivahetust. Laager mahutab igas vahetuses 150 last.

Oli vahetusi, kus soovijaid oli rohkem.

Tegevus toimub rühmades. Rühmas on 10–15 last. Tegevust juhivad erialase koolituse läbinud kasvatajad. Lisaks rühmategevusele toimuvad ka ülelaagrilised üritused.

Ülelaagrilised üritused toimuvad vastavalt ilmale: matkad, maastikumängud, arvutimängud,

otsisid kass Leopoldi peidetud vara, võtsid osa spordivõistlustest, disainerite ja modelleerijate võistlustest, DJ konkurssidest.

Matkahuvilistele oli mõeldud programm “Robinsonaad”. Koos skautidega Tiigri rühmast käisid lapsed matkal Lahemaa looduspargis. Vanemate rühmade jaoks oli ette nähtud matk ööbimisega telkides, lapsed pidid õppima metsas orienteeruma ja lõket ning sõlmi tegema. Halva ilma tõttu toimus kogu tegevus laagris.

Nooremad käisid kiikumasa ja koske vaatamas, mängisid luuremänge. Vihmase ilmaga mängisid lapsed lauamänge, osalesid konkursil “Loodus ja loovus”, “Merelahing”, tantsumaratonil, karnevalil jne.

“Sügismaratonil” esitles iga rühm mingit rahvust, nende laule, tantse ja rahvuskombeid. Kaunistati oma ruume, töötati välja sümboleid ja projekte laagri territooriumi kaunistamiseks (kaasaegsed majad ja vigvami ehitamine).

Lapsed õppisid teiste rahvaste laule ja tantse, osalesid kartulipeol, rahvusvahelisel festivalil ja teatris.

Kõikidest üritustest võtsid lapsed meelsasti osa.

Kontaktandmed:

Tallinna Skautide Rühm Tiigrid
Kärberi 27–91, 13918 Tallinn
Tel 635 5553; 56 354552
galina_j@yahoo.com
Galina Jarotskaja

sportlikud üritused, lauluvõistlused, viktoriinid, lilleseaded, veemängud, traditsiooniline kiviujumine, asfaldijoonistused, grafitid, filmide vaatamine jne.

Kõige meeldivam tegevus lastele on õhtune ühisüritus. Selleks, et seda meeldejäavamaks teha, on tööle võetud huvijuht, kes aitab kasvatajatel õhtuseid üritusi ette valmistada. Toimused: etendused, *playbox*, tsirkus, tantsumaraton, *moeshow*, laagri missi ja mister valimised jne. Sellel suvel oli lastel võimalus proovida ülevõllikiike (kiiking). Paljud lapsed kiikusid üle võlli ja need võeti Kiikingu klubisse, kus neil on võimalus osa võtta kiikingu võistlustest.

Lisaks ülelaagrilistele üritustele käidi matkadel, tervisekeskuses ujumas, paatidega sõitmas, oli võimalus proovida oma võimeid trikiratastega jne.

Laagrisuve eesmärgiks on TERVES KEHAS TERVE VAIM!

Laager täitis oma ülesande, andes noortele võimaluse olla linnaelust eemal, nautida kaunist loodust ning õppida seda hoidma ja hindama.

TAEVASKOJA NOORTELAAGER.

Taevaskoja Noortelaager paikneb Põlva maakonnas, Põlva linnast 8 km kaugusel Tartu suunas. Laager asetseb kaunis piirkonnas – Ahja jõe ürgoru vahetus läheduses.

Laagri eesmärgiks on pakkuda lastele sisukat suvepuhkust ning arendada looduse tundmist ning oskust looduses hakkama saada. Seetõttu on tegevused enamuses seotud matkamise ja seiklustega.

Suvelaagri kümnapäevase vahetuse jooksul sisustatakse noorte hommikupoolne aeg kanuu-, tõukeratta- või jalgsimatkaga, ronimisega tehiskaljuseinal või kõrgseiklusrajal.

Pealelõunane aeg kulub võistluste, seiklusmängude, puhkamise ja õhtuste ürituste ettevalmistamise peale. Päev kulmineerub õhtul loovusvõistlustega, karnevalide, esitluste ja peoõhtutega. Tublimaid autasustatakse laagri diplomitega.

Suvevahetused on väga populaarsed – 2006. aastal puhkas Taevaskojas 520 last. Põhivahetustele lisaks avasime 2 lisavahetust. Paljud noored on laagri püsikülastajad. Laagri rekordi püstitas sel aastal Taavi Tokman, kes on laagris käinud 11 aastat järjest (laagri kogu tegutsemise vältel).

LASTEKAITSE LIIDU LASTELAAGRITE OÜ REMNIKU LASTE- JA NOORTELAAGER

Remniku Laste- ja Noortelaager asub Peipsi järve rannikul Ida- Virumaa lõunaosas Alajõe vallas.

Noortelaager paikneb suurel haljastatud maa-alal, kust ei puudu spordiväljakud, jooksurada ja erarand.

Noorte tervistava puhkuse läbiviimiseks on asupaik igati soodne – Peipsi järv, puhas õhk, kaunis loodus, laagri eraldatus.

Kontaktandmed:

Tori vald, 86801 Pärnumaa
Tel 44 74038; 55 6468 74
urumarjalaager@hotmail.ee
Tiia Lindmaa

Sügis- ja talvevahetuste põhitegevustes on esikohal matkaõpe. Kuna päevad on lühikesed, siis on suurem rõhk tubastel tegevustel: kuulatakse loenguid, vaadatakse matkafilme, tehakse ettevalmistusi matkale minekuks, korraldatakse keskkonnamänge ja loovusõhtuid. Käiakse tõukekelgu-, jalgsi- ja lumekingamatkadel, kelgutamas. Kindlasti korraldatakse üks päevane väljasõit, kus püstitatakse köetav telk ja peetakse piknikku. Suureks rõõmuks on Põlva valla poolt soetatud rajatraktor, mis sel aastal hakkab hooldama Taevaskoja ja Mammaste vahelisi suusaradasid. See võimaldab talvevahetuses ka suusamatku korraldada.

Koolivaheaja laagrites viibis sel aastal 70 last.

Kontaktandmed:

Taevaskoja küla,
Põlva vald, 63202 Põlva maakond,
+37253736406
+3727992067
SkypeIn: +3727121707
info@taevaskoja.ee
www.taevaskoja.ee

Noortelaagri põhitegevuseks on laste ja noorte puhkuse ning vaba aja veetmine, perepuhkuse, kursuste, seminaride, nõupidamiste, ürituste korraldamine ning selleks vajalike tingimuste tagamine.

Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt väljastatud tegevusluba tõendab, et laager vastab tervisekaitsetalituse ja päästeteenistuse poolt kehtestatud nõuetele.

Eesmärk on anda noortele mitmekülgset loominguulist tegevust ning pakkuda võimalust veeta sisukalt koolivaheaega. Traditsioonilisi laagriüritusi püüame igal aastal täiendada uute üritustega.

Toitlustamine on 4 korda päevas. Menüü koostamisel on arvestatud laste vajadusi.

Laagril on kindel päevakava ja kodukord, töötavad litsentseeritud kasvatajad, vetelpääste ja meditsiinitöötaja.

Majutusruumid on kahekorruselised, seitsmekümendate aastate lõpus ehitatud kivimajad.

Praegu on kasutusel neli maja

Käesoleval aastal oli Remniku puhkekeskuses lastele 8 vahetust. Suvevaheaega käis veetmas ligikaudu 1800 last Eestimaa mitmest maakonnast vanuses 7–14 eluaastat. Vahetused kestsid 6 kuni 11 päeva.

Sport. Puhkekeskuses on korvpalli-, võrkpalli-, jalgpalliväljak. On võimalik mängida sulgpalli, lauatennist ja koroonat.

Erilise populaarsuse laste ja noorte seas võitis rahvastepallivõistlus laste ja kasvatajate vahel. Peeti võistlusi ka korv-, jalg- ja võrkpallis.

Suvi oli imeline ja Peipsi vesi soe. Järve ääres läbiviidav põnevate võitlustega Neptuni päev jääb kõigile osavõtjatele meelde.

KURTNA NOORTELAAGER

Laager asub looduslikult kaunis kohas looduskaitsealal Kurtna järvede vahel, 30 km Kohtla-Järve linnast. Unikaalne soine loodus, lagendikud, kõrgendikud, imeilusad salud, mis kõik soodustavad noortele tervistava ja arendava puhkuse läbiviimist.

Kurtna Noortelaager tegutseb 57 aastat ja jätkab oma tegemisi arendamisprogrammide kaudu läbi koondprojekti “Noorte tervistav ja arendav puhkus”.

Meie kollektiivi eesmärgid on:

- tagada mugav õhkkond iga lapse jaoks, kõrvaldada faktorid, mis toovad lapsele üksindustunnet.
- luua noortele tingimused füüsiliseks ja vaimseks arenguks.

Isetegevus. Pärastlõuna oli ette nähtud õhtuse ürituse ettevalmistamiseks. Tutvustamine, rollimängud, moeshow, playbox, aardeotsingud, laagritüdruku ja -poisi valimine, pioneeride paraad, laulupidu – programmi esitati rühmade kaupa. Laagripäevad lõpetati diskoga

Kunst ja käsitöö. Savikujude voolimine, lilleseaded, lillepärgade ja taimevaipade punumine, kingipakkide, pudelite ja purkide kaunistamine erinevate materjalidega, laagrimaketi valmistamine looduslikest materjalidest .

Meid külastasid Mari rahvatantsu ja -laulu lasteansambel, Jüri Homenja, Ida-Viru politseiprefektuuri noorsoopolitsei.

Kuuldu ja nähtu põhjal toimus viktoriin.

Kontaktandmed:

Lastekaitse Liidu Lastelaagrite OÜ

Remniku puhkekeskus

Remniku küla

Alajõe vald

Ida- Virumaa

Tel 33 93198, 52 89335

remnikulaager@hotmail.ee

www.lastekaitseliit.ee

Mare Maalma

- püüda tagada lastele täisväärtuslik puhkus, arvestades laste individuaalseid erinevusi.
- laiendada laste silmaringi erinevates valdkondades.

Lastega töötasid litsentseeritud kasvatajad. Laagris on ööpäevaringne meditsiiniline abi.

Kurtna Noortelaagri suveprogrammis on palju erinevaid üritusi, mis annavad lastele iga päev tunda, et nad on peaosalejad pidustusel.

Meie laagris on erinevaid temaatilisi päevi: tutvumispäev, turistidapäev, loomingu päev, muinasjutupäev, Neptunipäev, rühmajuhipäev, armunutepäev, nõiamooripäev jne. Reeglina on sellisel päeval kõik ülelaagrilised üritused ja rühmategevused pühendatud päeva teemale.

Laager annab lapsele laia võimaluse valida tegevusi – just selliseid, mida ta teha soovib ja oskab.

Konkursiprogrammid

- Sportlikud: “Teatemängud”, “Takistuste rada”, jalgpall, rahvastepall, võrkpall, sportlik mitmevõistlus jne.
- Loomingulised: “Ristikessed-nullikessed”, “Laagri Miss ja Mister”, “Noored arhitektid”, “Otsime Tuhkatriinut”, “Andekuse kontsert” jne.
- Intellektuaalsed: “Õnne juhtum”, “Kruvi logiseb”, “Intellektuaalne viievõistlus” jne.

Selliste programmide läbiviimine annab lastele võimaluse:

- kujundada adekvaatset enesehinnangut;
- arendada oma tahtejõudu;
- määrata oma kohta erialases ja harrastuste maailmas;
- kasvatada oma esteetilist maitset;
- arendada suhtlemisvõimalusi;
- omandada ühistegevuse kogemusi.

Ühispeod teevad laagri igapäeva elu mitmekülgseks. Peod on pühendatud laagri traditsioonidele ja kalendris olevatele tähtpäevadele. Seega keerleb ringi rühmades peopäevade kaleidoskoop – Avamise päev, Karnevali päev, Laulupäev jne.

Pidu see on, kui kõik sõbrad on koos ning nende vahel on sõprus, rõõm, üksteisemõistmine, kõlavad ühised laulud, tantsitakse ja tehakse nalja. Pidul – see on sadu loomingulisi rolle ja ülesandeid absoluutselt igale lapsele.

Igal aastal võtab meie laager vastu lapsi erinevatest Eestimaa paikadest ja ühiskonna erinevatest sotsiaalsetest kihtidest. Lapsed, kes tule-

vad Tallinna, Narva, Sillamäe ja Kohtla-Järve lastekodudest tunnevad end siin suurepäraselt. Laagris puhkavad lapsed 7–18 aasta vanuses. Üks meie peamistest ülesannetest on terve eluviisi propageerimine laste ja noorukite seas. Selle eesmärgi saavutamiseks külastavad laagrit erinevad spetsialistid (noorsoopolitsei, arstid-venereoloogid, psühholoogid jne) ja räägivad lastega sundimatus õhkkonnas lõksetule ääres.

Sel aastal oli laagris 6 kaheteistpäevast vahetust.

Iga vahetuse lõpus valmistasid rühmajuhid laste jaoks üllatuse, milleks oli kolmeosaline lavastus ja kontsert, kus rühmajuhid esinesid tantsijate, lauljate ning muusikute rollis.

Suve üheks tähtsaks osaks võib nimetada loodusearmastuse ning looduse eest hoolitsemise kasvatamist. Laagrilised korrastasid laagri territooriumi ja järveranda, kus käidi suplemas. Need tegevused said tähtsateks kasvatustundideks, mille käigus lapsed nägid, kuidas ei tohi looduses käituda ja avaldasid oma nõrdimust nende üle, kes teevad kahju ja saastavad keskkonda. Oli huvitav vaadata, kuidas lapsed valmistasid kasutatud materjalidest suurepäraseid pisiesemeid.

Sellel aastal tekkis keeruline ökoloogiline olukord. Laagri ümbruses põlesid metsad. Hommikuti oli tunda suitsu lõhna. Igal juhul ei olnud see takistuseks, et võtta vastu 1300 last ja teha nende puhkus huvitavaks ja sisutihedaks.

Kontaktandmed:

Kurtna Noortelaager
Keskallee 19, 30395 Kohtla-Järve
Tel 56 687305
kurtna.laager@kjl.lv.ee
Ljudmilla Šut

VÕSU NOORTELAAGER

Sellel suvel, nagu ka mitmel eelmisel, toimus laager Võsul Männisalu Hostelis.

Laagris oli 7 nädalapikkust vahetust. Uut ja põnevate tegevust pakkus noortele ca 10 tublit ja hästi koolitatud kasvatajat.

Tegevusprogramm oli suunatud noortele vanuses 8–15 aastat ja paljud üritused toimusid vanusegruppides. Igal laagripäeval oli oma kindel ja konkreetne teema.

Esimene päev oli alati tutvumispäev. Toimusid erinevad tutvumis- ja meeskonnamängud. Meisterdati ustele nimesildid ja ümbrik kirjade jaoks. Õhtuks valmisid erinevad lipukavandid, maskotid ja laagrihümn.

Teine päev oli spordipäev. Sel päeval toimusid erinevad individuaalsed ja võistkondlikud võistlused. Traditsioonilised olid võrk- ja jalgpall, tikutopsi viskamine, teatevõistlused, erinevat täpsust

nõudvad tegevused. Kui merevesi oli soe, siis toimus triatlon.

Kolmas päev oli pühendatud näitlejameisterlikkusele. Noored lihvisid oma lavalisi oskusi. Ennelõunal kogunesid erinevad töörühmad, kus õpiti lavalist liikumist, lavalist võitlust ja tehti erinevaid hääle- ja miimikaharjutusi. Pealõunasel ajal valmistati rühmades ette õhtuse ürituse etteasteid.

Neljas päev oli loodusepäev, toimus maastikumäng ja matk.

Viies päev oli kunstipäev. Siis tehti kipsist maske, maaliti klaasivärvidega kividele, meisterdati sõbrapaelu ja võtmehoidjaid ning prooviti ka keha-maaliguid.

Kuues päev konkreetset nime ei kandnud. Toimusid mitmesugused võistlused ja ühismängud. Õhtul toimus viimane tants ja trall.

TUKSI SPORDI- JA PUHKELAAGER

Tuksi spordi- ja puhkelaager asub looduslikult kaunis kohas Läänemaal Noarootsi vallas.

Metsamassiividega ümbritsetud laagriterritoorium, lähedal asuv liivase rannaga meri ning soodne kaugus lähimast linnast Haapsalust on meile alati toonud "täismaja".

2006. a suvel korraldati viis laagrivahetust, millest võttis osa 600 last.

Suvelaagrite sisuks oli traditsiooniliselt sport. Lapsi oli erinevatest spordiklubidest ja spordikoolidest. Kõige suurema osa moodustavad ikka Läänemaa ja Haapsalu lapsed. Spordialadest olid esindatud: korvpall, kergejõustik, vehklemine, võimlemine, ujumine ja suusatamine. Aastate jooksul on välja kujunenud palju üritusi, mis on saanud juba traditsiooniks: diskod, lauluvõistlus, reklaamikonkurss, karneval, võimlemiskavade konkurss, lendgolf, maastikumängud, teatevõistlused, matkad, rannajooks jpm. Vastavalt gruppi-

Viimasel päeval tehti kokkuvõtteid. Lisaks eeltoodule, õppisid noored *line*-tantsu, käisid ratsutamasa ja *paintballi* mängimas.

Veel kuulusid meie huvitavate tegemiste hulka lõkkeõhtud, öödiskod, rannaskäimised ja palju muud aktiivset ja põnevat tegevust.

Kõige meeldejäävamaks on laagri puhul kindlasti ka palju uusi sõpru, kellest enamus ka pärast laagrit tihedalt on suhtlema jäänud.

Uued ideed ja põhjalik programmitöö tagavad uudsuse ja see on ka põhjuseks, miks noored üha uuesti meie laagrisse tagasi tulevad. Kuigi peamine, mis lapsi veetleb, on just omavanuste seltskond, kellega kõike seda koos kogeda.

Kontaktandmed:

MTÜ Pylades Laagrikeskus
Tel 56 644248
ivar@pylades.ee
Ivar Kaldam

dele toimusid erinevad spordivõistlused, turniirid ja üldine "olümpia". Kõikides vahetustes korraldati ka erinevaid kultuuriüritusi.

Väga populaarne on juba aastaid korraldatav minikorvpalli festival, mis sellel aastal toimus kaheteistkümnendat korda. Külaskäisid tippkorvpallurid M. Müürsepp, G. Kullamäe ja korvpalliliidu tegevjuhtkond. Tuntud treeneri A. Sõbra käe all toimus näidistreening tippkorvpallurite osavõtul.

Kohtumiseni Tuksi mändide all!

Kontaktandmed:

OÜ Haapsalu Linna Spordibaasid
Lihula mnt 10, Haapsalu
Tel. 4745061 , 5065688
tarmo.tuisk@spordibaasid.ee
www.spordibaasid.ee
Tarmo Tuisk

HUVITAVAMAD PROJEKTLAAGRID

MTÜ SIRTSUCAMP SUVELAAGRID

2006. aasta suvel korraldas MTÜ Sirtsucamp juba 4 laagrivahetust, millest võttis osa 107 last vanuses 6–14 aastat. Enamus lastest olid meile tuttavad eelmistest aastatest, kuid oli ka palju uusi. 15–16-aastased korduvkäijad noored proovisid ka sel aastal kätt abikasvatajatena ja tulid sellega edukalt toime.

MTÜ Sirtsucamp laagrit võib juba julgesti nimetada ka **matkalaagriks**, sest igas vahetuses korraldati kahe- või kolmepäevane jalgrattamatk. Päevotsa ratastel teel olla, toidutegemine lõkkel ja magamine suurtes 10–12-kohalistes telkides oli paljudele lastele päris ekstreemne kogemus.

Samuti nagu eelnevatel aastatel korraldasime ka sel aastal enne matka maastikumängu või orienteerumisvõistluse, kus siis erinevates KP-des kontrolliti eelnevalt õpitud matkatarkuste omandamist. Väga oluliseks pidasime seejuures just grupitööd ja üksteisega arvestamist, mis on oluline ka matkal olles.

Kuigi kõik meie laagri vahetused olid väga suures osas küll sportliku suunitlusega: matkad, erinevad pallimängud, lauatennise- ja koroornaturniirid, ratsutamine Ruila tallis, traditsiooniline laagri *triatlon*, mille ujumisvõistlus viidi läbi Keila veeparki külastades ja *Rammumehe* valimine, ei puudunud meil ka loomungulisi tegevusi.

Igas vahetuses meisterdati midagi põnevat: rätkuid, pärlikeesid, paberitopse, lilleseadeid nii potidesse kui ka seinaplaadile. Samuti tegid lapsed ise lõpuõhtuks valmis maitsvad tordid-koogid, mis tuli siis ka omakujundatud ja -meisterdatud laudlinadel kaunistada serveerida.

Sel ajal kui poisid Rammumehe võistluseks ettevalmistusi tegid ja jõudu katusid, õppisid tüdrukud igas vahetuses selgeks toredate tantsu, mille nad lõpuõhtul ovatsioonide saatel esitasid.

FÄN CLAB NOORTELAAGRID

TALV

Fän Clab laager alustas 2006. aastat **Otepääl**. Otepää on talvepealinn ja meil oli suurepärase võimaluse veeta talvine laagrivahetus sealsete mägede ja metsade vahel.

Väga tähtsaks peame laste omaalgatuse arendamist ja esinemisjulguse kasvatamist. Loodame, et andsime lastele piisavalt võimalusi esinemiseks. Õhtud olidki sisustatud nii, et vaheldumisi “esinesid” lapsed ja kasvatajad. Lapsed tegid dramatiseeringu mõne tuntud muinasjutu ainetel, mõne reklaamiklipi ja tutvustasid iseend läbi kõverpeegli. Väga vaimukad olid etteasted teemal “Sirtsucamp aastal 2056”.

Kasvatajad korraldasid mälumänge, viktoriine ja IV vahetuses isegi päris tõsise miljonimängu. Õhtud lõppesid tavaliselt lõkke ääres kitarriga saatel lauldes, vahel ka diskosaalis tantsumõllus.

Loomulikult kuulub laagrielu juurde ka *ööhäire*, mille ärajätmine oleks laste meelest võrdne katastroofiga. Nii oligi meil öine Bingo-orienteerumine, “varastatud” rataste otsimine kiiruse peale, väike julguseretk öises metsas.

Kõik meie tegemised said ka sel suvel jäädvustatud filmilindile. Lisaks saab iga laps laagrist lahkudes kaasa CD oma vahetuse piltidega. Kindlasti jääb laagrit meenutama ka meie laagri T-särk ning erinevate võistluste diplomid ja auhinnad.

Kuigi meil on internetis ka oma koduleht, usume, et laager kogub üha enam populaarsust just läbi laste eneste. Nende rahulolu oma laagrisuvega, uute sõprade leidmine ja kindel plaan ja soov ka järgmisel aastal kokku saada, annab kasvatajatelegi positiivseid elamusi ja jõudu uuel suvel taas laagrit teha.

Kontaktandmed:

MTÜ Sirtsucamp
Tel 52 21246
sirje@sirtsucamp.ee
www.sirtsucamp.ee
Sirje Raud

Laagrivahetus oli väga sportlik. Saime oma murdmaasuuskadega tunnetada, kui rasked on mäed, mida ületavad superkiirustel Šmigunid, Veerpalu, Mae jt sportlased. Kõik laagris osalenud noored õppisid selgeks slaalomisuusatamise, pooled laagri-

noored said selgeks ka lumelausõidu. Väga vahva oli, kui kogu laager korraga snowtubingutega 350 m mägedest alla libises. Laagris matkasime üle 20 kilomeetri.

SUVI

Igal 2006. aasta suvekuul toimus üks laagri vahetus Eestimaa erinevates paikades. Juunis toimus laager kadakasel Saaremaal, juulis mägisel Otepääl ning augustis merehõngulises Käsmus.

Saaremaa laagri vahetus algas juba Tallinnas, kust bussiga saarte poole sõitsime. Muhi saarel külastasime Pädaste mõisa, Koguva küla. Nautse külas kuulasime põnevaid lugusid jaanilindudest, igaüks sai jaanilinde ka toita. Kaali järve külastas enamuse noortest oma elus esimest korda. Laagrivahetuses toimus palju põnevaid ja seikluslikke. Toimus noolemängu MM, minimaratoni Tehumardi *Cup* 2006. Mängisime maahokit, jalgpalli, lipumängu jm liikumis- ja pallimänge.

Saime algteadmised joogast, moest, meikimisest. Meisterdasime märkmikke, looduspilte, pildiraame. Maalisime tekstiilivärvidega ja päris maalrivärvidega. Tegime puutööd. Sõitsime jalgrattaga, paadiga. Õppisime lõksetegemist ja telgi ülespanemist. Kõik soovijad said magada telkides. Toimusid karaokeõhtud, lõkkeõhtud. Pidasime sõbrapidu, pulmapidu.

Laagrivahetus kestis kuus päeva.

Otepää laagri vahetus sai alguse Tallinnast, kus paigutasime bussi oma rattad, rulluisud, rulad ja muud kompsud. Otepäale jõudes külastasime koheselt energiapuud, kust saime jõudu ja energiat kogu laagrisoleku ajaks.

Otepää vahetuse märksõnad on mäng, sport ja naer. Mängudega alustasime esimesel päeval ja ka viimaseks päevaks ei saanud me mängud otsa. Mängisime palju seltskonna-, nalja-, matka-, kalapüügi-, vee-, lipu-, moe-, tantsu-, laulu- jne mänge. Mängisime maahokit, jalgpalli, maastiku- ja luuremänge. Igal võimalusel laulsime karoke, toimusid ka hommikused karaoke-pooltunnid, õhtused seltskondlikud mänguõhtud sõbrapidude ja tantsuõhtutega. Väga toredad olid kõik grilliõhtud. Filmiöö, kuu vaatamise öö küünaldega – kõik oli super. Öine 5 km matk koos öise ujumise, lõkkeõhtu ja paljudele ka onnis magamisega jäi kauaks meelde.

Toimusid põnevad ja väga kaunid põhjalikult ettevalmistatud moedemmid ja moekoolitused.

Kujundasime ja projekteerisime Tehvandi spordikompleksi endale meelepäraseks, popiks ja noortepäraseks. Iga noor pidi oma projekti ka kaitsma ja tutvustama, selgitama, et miks on selles paigas just loomaaed või tsirkus puudu.

Väga põnevad olid noorte endi korraldatud päevad, kus nad said tõestada, miks poisid teevad mõnda asja teistmoodi kui tüdrukud, miks nad teisiti mõtlevad, miks tüdrukutel mõnikord kaua aega kulub jne jne. Toimus palju põnevaid ja ootamatuid töötubasid, kus õpetati üksteisele fotokunsti, muusikategemise saladusi, *kickboxingut*, grafitit. Väga head olid poiste kühvetatud pannkoogid ja veel parem oli hiljem hirmufaktorist vaadata filmi, kuidas need valmistatud olid.

Kuna ilmad olid kaks nädalat järjest 30 kraadi ligi, siis olid laagrielus kohustuslikud igapäevased järvesuuplused ja veemängud. Toimusid pikemad ja lühemad jalgrattamatkad, jalgsimatkad, rulluisutamised, rulatamised.

Külastasime suusamuuseumi, saime proovida laskumist laskesuusatajate moodi. Laagris toimusid õhkpüssi laskmise õppused ja hilisemad mitmejärgulised laskevõistlused.

Seikluspargis tuli igal noorel iseendale tõestada, kui vapper ja julge ta on. Nii mõnelegi tuli üllatuseks, et polegi nii kerge hõljuda trossidel ja puude otsas, kui alt on maad vaevu näha. Pikad õhulennud kompenseerisid viie raskusastmega seiklusraja pingutused – kõik lõpetajad olid üliõnnelikud iseenda üle, et saadi hakkama.

Laagri lõpetas laagripulm, mida tulid vaatama ka paljud kohalikud elanikud. Pulm oli väga suure sugune, koos töotuste andmise, läbi küla kilinalkolinal vankriga sõitmise, paku pooleks löömise, sibula lõikamise, jahusousti valmistamise, maja ehitamise, pulmamängude ja pulmatantsudega.

Laagrivahetus kestis 12 päeva.

Käsmu laagri vahetus algas soovidelipu meisterdamisega. Mängisime palju lõbusaid tutvumismänge, kaunistasime huvitavate ja uudsete vahenditega oma maju. Valmisid akvaariumid ja mobiled. Toimus matk Kuradisaarele. Soovide kivimäel soovisime oma salajasi soove.

Meisterdasime salvrätitehnikas kotte, õppisime Saksamaalt tulnud kasvataja juhendamisel liivapilte tegema. Valmisid sisutihedad laagri-märkmikud. Tänu matkamängudele saime teada, mida matkale kaasa võtta, kuidas telkida, kuidas panna maha teemärke, et ennast märgatavaks teha. Mängisime Mc Aivari mängu. Valmisid õppefilmid, kuidas oma sõpra aidata, kui ta vajab abi. Saime algteadmised karatest, "Oti mängu" põhimõtetest.

Külas käis rallisõitja koos uhke ralliautoga, kus kõik said ka roolis istuda. Laagrit külastas ka Uus-Meremaalt saabunud külaline, kes näitas meile ülipõnevat slaidiprogrammi sealse maa omapärast ja kommetest. Meil olid külalised ka Saksamaalt, nemad näitasid, mis mängu seal maal mängitakse.

Õhtud möödusid öömuinasjuttude, mängude "Tähed muusikas", trips-trapsitamise võistluste,

MTÜ DO JUDOPÄEVAD VÖRUS

Traditsioonilist suvist judolaagrit on Do-klubi korraldanud juba üle 30 aasta. Käesoleval aastal toimunud laagris viibisid traditsiooniliselt ka Tampere ja Pihkva judokad. Treeneriteks 4-kordne Euroopa meister ja Moskva olümpia pronks Alexander Jatskevitsš Lätist (oli aastaid Belgia koondise peatreener) ning maailmameister ja Souli olümpia hõbe Vladimir Šestakov Venemaalt

Laager toimus seitsmendat korda Võrus, lahkes Meegomäe lahingukoolis, kus on korralikud treening- ning puhketingimused. Lapsed majutati 20–25-kohalistesse kahekordsete naridega tubadesse. Judokaid oli kohal üle Eesti. Treeningpaikadeks olid saal koos judotatamiga, jõusaal, kolm jalgpalliväljakut, võrkpalliväljak ja rahvastepalliplats. Saime kasutada ka sauna.

Võimalus oli mängida ja võistelda males, kabes, lauatennises.

Ujumas käisime 1 km eemal asuvas Kubija järves. Pidevalt hoiti tegevuses kolme batuuti.

Laagris oli 20 treenerit-kasvatajat ja 145 last.

Võisteldi judos, sumos, jalgpallis, rahvastepallis, võrkpallis, kergejõustikus, males, lauatennises.

limbo-tantsude, diskode, karaokeõhtute, moedemide, laulude, kitarrimuusikate saatel. Laagri lõpetas laagripulm koos tõelise tantsumaratoniga.

Viimasel päeva külastasime tehast, kus valmistatakse õpilastele vajalikke papist mappe, arhiveerimise karpe. Saime algteadmised paberi valmimisest kuni selle ümbertöötlemiseni. Peale väga huvitavat ekskursiooni usun, et oskame hoida rohkem neid asju, millele igapäevaselt tähelepanu ei oskagi pöörata.

Laagrivahetus kestis kuus päeva.

Kontaktandmed:

MTÜ Fän Clab

www.seiklusmaailm.ee

info@seiklusmaailm.ee

Tel. 51 37685

Krista Dreger

Toimus 10 km pikkune matk, mille nii väiksed kui suured vapralt vastu pidasid

Toimus kaks maastikumängu. Korraldati sõjatehnika demonstratsioon.

Laagri lastel oli võimalus tihedalt suhelda laagrit valvanud kaitseliitlaste ja ohvitseridega ning tutvuda sõdurieluga. Nii mõnelgi tekkis huvi teenimiseks Eesti Kaitseväes.

Toimus jalgpallikohtumine Kurgjärve laagri suusatajatega, mis lõppes meile võidukalt. Kohtuti Mäe-Kääraku laagri korvpalluritega, kus tuli vastu võtta kaotus.

Suviselt päiksepaistelised ilmad soosisid igati suvelaagri kordaminekut. Tagasisidena olid rahul ka lapsevanemad. Suurt elevust tekitas luulevõistlus ja lauluvõistlus ning isetegevus vanemate külastuspäeval ja lõkkeõhtul.

Kontaktandmed:

Judoklubi Do

E-post:andres@do.ee

Tel 50 96511

Andres Põhjala

MTÜ “Noorte Merekubi” MERELAAGER

Laokülas, Keila vallas viidi 2006. aastal läbi neli laagrivahetust. Laste arv vahetustes oli 36, teenindavat personali pidevalt kohal 6 inimest (4 kasvatajat, nõudepesija ja laagriülem). Igapäevases töös olid abiks ka vabatahtlikud.

Laste vanus vahemikus 7–16 aastat.

Laagri merelähedus avaldus põhitegevusena laste purjetama õpetamises, toimus aga ka hulgaliselt muid üritusi, millest võtsid osa kõik lapsed.

- **Ekskursioon praamlaevale “Vana Tallinn“**
Ekskursioonil tutvuti muu hulgas ka laeva kaptenisilla ja masinaruumiga.
- **Matkad Paldiskisse**
Kõik vahetused käisid vähemalt korra (mõnes vahetuses tehti rühma kaupa lisaks mitu jalgsimatka) 6 km laagrist eemal asuvas Paldiskis kommipoes ja tutvuti ka linnaga.
- **Ööhäired**
Laste poolt väga oodatud ööhäire teema oli iga vahetus erinev. Toimusid öised maastikumängud ja lapsi kimbutasid ka Paldiski “kommionud”, kes laagriliste ühisrännakuga tagasi peletati.
- **Disko- ja lõkkeõhtud**
leidsid aset igas vahetuses mitmeid kordi.
- **Neptunipidu**
Traditsiooniline merelaagrite ja laevareiside üritus, mil Neptun koos abiliste ja näkineidudega ristib esmakordselt laagris (või laeval ametis) olnud ja merd sõitnud lapsed. Kostümeeritud, põneva ja üllatuserohke stsenaariumiga peo käigus avaldub laste iseloom, vaprus ning arvamused tavaliselt kõige ehedamal kujul, peo lõpus saavad kõik värskeltristitud vastavasisulise tunnistuse, premeeritakse diplomite ja auhindadega vahetuse jooksul erinevate tegevustega silma paistnud ja saavutatut.
- **Piirivalvekordoni ja -laeva külastus**
Külastasime regulaarselt ka Paldiski piirivalvekordonit, kus tutvustati piirivalvurite igapäevatööd ja räägiti merepiiri valvamisest. Oli hea võimalus reaalselt jälgida staabi tööd. Hea ülevaade saadi ka kasutusel olevatest relvadest ja nauditi kaunist vaadet Pakri poolsaarele uuest radaritornist. Jälituskoer Villu leidis üles ka kõik kadumajäänud laagrilapsed.

- **Ellujäämisõppus**
Rahuoperatsioonide Keskusest olid laagrisse tulnud ellujäämisinstruktorid, kes õpetasid lastele erinevaid võimalusi metsas ellujäämiseks. Anti teadmisi ohtlikest taimedest ja loomadest ning kuidas käituda erinevates ohtlikes olukordades. Eriti pöörati tähelepanu metsas orienteerumisele ja kuidas teha ennast otsijatele metsas nähtavaks. Õpetati metsas leiduvast meisterdama vilesid, magamismatte, püstitava telki, küpsetama kartuleid, tegema tuld jne. Oli võimalik tutvuda ka *paintball*-relvadega ja lasta märki. Samuti tutvustati relvi ja sõdurivarustust.
- **Ekskursioon Rahuoperatsioonide Keskusesse**
ROK-is näidati lastele kõike, millega tegelevad rahusõdurid. Küllastati sõdurikodu, sõideti soomustransportööriga, vaadati filmi rahuvalvamise ajaloost ja Eesti osalusest rahuvalve missioonides, tutvuti relvadega, vaadati üle sõdurite uued eluruumid vastvalminud kasarmus, söökla ja meditsiini keskus.
- **Kohtumine mereväe esindajaga**
Saadi põhjalik ülevaade ajateenistusest, laevadest, relvadest, miinidest ja õppustest.
- **Tuletõrjeõppus**
Laagrit külastas Paldiski komando tuletõrjeauto. Tuletõrjajate abiga said lapsed kuulda erinevatest võimalustest ja vahenditest, mida kasutatakse tule kustutamisel. Loomulikult said kõik soovijad ka ise “tuld kustutada” ja vahu sees möllata.
- **Kinoõhtud**
Laagris oli võimalik ka suurelt ekraanilt filme vaadata. See võimalus oli 2–3 korda vahetuse jooksul.
- **Sõitmine erinevate veesõidukitega**
Ülimalt populaarseks osutusid vaikse ilmaga (purjetamiseks sobimatu) korraldatud tuubi-, banaani- ja veesuusasõidud.

VÕISTLUSED, millele eelnes igapäevane süstemaatiline treening.

1. Kompleksvõistlus (lapsed olid jagatud võistkondadesse, iga ala tegi vastavalt soovile ja võimetele üks meeskonnaliige):

- mereterminoloogia-alane viktoriin (kogu võistkonnale)

- sõlmedevõistlus
- viskeliini heitmine
- õhupüssist märki laskmine
- ujumine
- jooks
- merest leitud saapa viskamine

2. Purjetamisvõistlus

Iga vahetuse parimad kahes paadiklassis (“Optimist” ja “Kadett”) selgitati välja minimaalselt kolme, maksimaalselt seitsme sõidu alusel. Võistlusrada koosnes traditsioonilisest kolmest poist, arvestati olümpia purjeregattide punktisüsteemi.

3. Sõlmedevõistlus

Lapsed omandasid laagri jooksul mitmeid merel kasutatavaid sõlmi, õppisid neid kiiresti tegema ning said selgeks nende kasutusvõimaluse nii merel kui maal.

Võistlus toimus aja peale, teha tuli järjest 7 sõlme: õige sõlm ehk meremehesõlm, rehvisõlm, paalsteek, lipu e soodisõlm, seasõrg e vebling (kahte moodi), kaheksasõlm ning kõige lõpuks pidi võistleja panema selga laeva päästevesti.

4. Ujumisvõistlus

Toimus ainult soodsa ilma ja sooja veetemperatuuri korral.

5. Teatevõistlused

Toimusid laagripäevade jooksul ja vastavalt ilmastikuoludele nii vees kui maal.

Näiteks: kotijooks, palli veeretamised ja täpsusviskamised, takistusriba jne.

6. Maastikumäng

Orienteerumine mereäärsel maastikul, võttes arvesse mereäärseid orientiire.

7. Laskmisvõistlus

Õhkpüssidega erineva kujuga ja erinevalt distantsilt märklaudade pihta.

8. Lauatennisevõistlus – turniirisüsteemis.

9. Sõudmisvõistlus

10. Prügikorjamise võistlus

Parim võimalus kiiresti laagri territoorium komipaberitest puhtaks saada.

Lisaks veel mõned õhtupoolikuti soovi olemasolul aset leidnud tegevused

- **Pallimängud:** rahvastepall, võrkpall, tänavakorvpall, laptuu, “kartul” jt.
- **Koroona**

- **Sulgpall**
- **Maalimine ja joonistamine** (peaasjalikult joonistati merd ja purjekaid)
- **Alias ja muud lauamängud**

ÜLDINE LAAGRIKORD JA LASTE KOHUSTUSED

Traditsioonilised päeva organiseerivad sõlm-punktid, nagu äratus, söögikorrad ja öörahu, panid paika kindla, kuid samas küllalt vabadust jätva päevakava. Mõned tegevused, näiteks hommikuse jooksu ja võimlemise, üritasime hoida rangelt kohustuslikena, millest pääses vaid arsti vabastuse või lausvihma korral. Muu päevakava kujundati suhteliselt paindlikult ja laste soove arvestavalt. Järgisime põhimõtet – üritus peab olema piisavalt huvitav või arusaadavalt mõõdapääsmatu, et kõik võtaksid osa vabatahtlikult. Tihti aitas huvi tekitamisele kaasa väikese võistlusmomendi tekitamine/tekitamine, teinekord oli aga vaja rõhutada just meeskonnatunnet laste individuaalseid võimeid võrdlemata.

Laste kohustused

- **Söögitoimkonnad**

Toit saabus laagrisse toidutermestes 3 km eemal asuvast Eesti Rahuoperatsioonide Keskusest. Laste ülesandeks oli valvekasvataja abistamine lauakäsitsemisel ja koristamisel, ühisruumi üldises korrashoidmises, kindlate kellasignaalidega (laevakella löögid) laagri kokkukutsumine söögikorraks või mõnel muul põhjusel.

- **Rannavalve**

Valvekorra kestvus: 2 tundi; valves viibis aluste mereloleku ajal korraga 2 last.

Ülesanded valves: märkida kellaajaliselt üles kõik merele suunduvad ja merelt saabuvad alused, nende meeskond, merel juhtunu ja aluse seisukord saabudes; pidev merel olivate jälgimine; merele minejate ja saabujate igakülgne abistamine; päästevestide olemasolu kontrollimine; kõikidest reeglitest üleastumistest rannavalve kasvataja teavitamine.

Nii toimkond kui rannavalve toimusid kindla graafiku alusel.

Kuna meri ja mereline tegevus olid meie laagris põhitegevused, pöörati laste ja mere suhteid regu-

leerivatele reeglitele iseäranis tähelepanu. Siinkohal oleks sobilik seda lähemalt selgitada.

Merelkäimise kord

Merele lubati ainult soodsa ilma korral (madal laine ja nõrk tuul), päästevestidega ja merekorras alustega. Iga laagris osaleja sai endale nummerdatud päästevesti, mille eest kandis hoolet kuni vahetuse lõpuni. Aluse vaatas enne mereleminekut üle rannavalve kasvataja ja merelt tagasi saabudes rannavaht. Kõik alusel leitud puudused kanti rannavalve žurnaali. Mereleminekut pidi rannavalvele teatama paadivanem, ütlema millise aluse ja millise meeskonnaga väljutakse, samuti tuli registreeruda ka tagasi tulles.

Merele tohtis minna ainult siis, kui merel oli ka keegi täiskasvanutest. Kõik laagri töötajad oskavad purjetada, sõuda, ujuda ja esmaabi anda ning olid võimelised seda ka õpetama. Enne iga uue vahetuse purjekatega veepeale saatmist tehti maismaal läbi korralik kuivtrenn ning räägiti merel

ettetulevatest võimalikest raskustest ja nende ületamisest. Väiksematele lastele õpetati paadis käitumist lisaks ka nõõri otsa seotud alusega vöökõrguses vees.

Kui esines merekorra või laagrikorra rängemaid rikkumisi, järgnes karistusena merekeeld (päästevane merelemineku absoluutne tabu, mis kehtis ka ujumise kohta), mis oli kõige raskemaks karistuseks laagris. Ujumas käidi ainult kasvataja loal ja järelvalvel.

Kokkuvõttes võime lugeda 2005. a laagrisuve Merelaagri jaoks kordaläinuks, raskustest aitasid üle kasvatajatepoolne positiivne suhtumine ja entusiasm ning ääretult tublid ja abivalmid lapsed!

Kontaktandmed:

MTÜ Noorte Mereklubi

E-post: info@merelaager.ee

www.merelaager.ee

Ahto Aaslav-Kaasik

NÕMME MATKAKLUBI NOORTELAAGRID

Nõmme Matkaklubi laagrid toimusid sel suvel mitmes erinevas kohas. Läbi viidi kolm vahetust: Läänemaal Nõval, Arbavere Puhkekeskuses, Kasari jõe matkalaagris. Lisaks käisid noored rahvusvahelises laagris Hispaanias.

Laagrivahetuste pikkus olid 6–10 päeva ja kõik laagrid olid matkamise ja looduses liikumise suunitlusega.

Nõval olime sel aastal teist korda. Kõik kümme sealoldud päeva olid väga päikesepaistelised ja kuumad. Iga päev külastasime Peraküla ja Rannaküla randa ja veetsime mitmeid tunde mere ääres ujudes ja mängides.

3-päevane kanuumatk viis meid merele, mille käigus külastasime Seasaart, Väike-Tjukat, Suur-Tjukat ja Vormsit. Matka käigus said lapsed ja noored teoorias õpitut praktiliselt ellu viia: hea laagriplatsi leidmine ja selle korrastamine, lõkkematerjali korjamine ja söögi valmistamine. Tjuka saarel õõbides tuli joogivett tuua Vormsilt. Kõigepealt kanuuga üle mere, siis veel jalgsi mitu kilomeetrit esimese küalani, kust vett saadi. Seekord oli kalapüük väga populaarne tegevus,

ainult kala ei olnud. Tagasi mandrile tulles olid lained ja sai proovida kanuuga surfamist.

Nõval tegeleti ka palju sportimisega. Korraldasime jalgpallimatši kohalikega, mis lõppes õnneks viigiga. Õhtuti mängisime seltskonnamänge, lapsed esitasid omatehtud näidendeid, toimus viktooriin ja diskoõhtud.

Teine laagrivahetus toimus **Arbavere Puhkekeskuses**, mis asub Põhja-Eestis Kadrina vallas Loobu jõe ääres. Paljud lapsed tulid sinna sel suvel juba teist korda. Arbaveres sai väga palju sporti tehtud, mängisime tennist ja sulgpalli, tänavakorvpalli, rannavollet ja rahvastepalli. Kõikides nendes pallimängudes toimusid ka turniirid.

2-päevane matk toimus Valgejõel. Alustasime Suru külast ja teisel päeval lõpetasime Valgejõe külas. Matk on alati väga oodatud ja kõik on enne matka elevil. Kuna suur osa lapsi on varem meie laagrites käinud, siis on matkamine ja matkal käitumine neile juba selgeks saanud. Valgejõest õnnestus ka kala kätte saada, mis lõkkel ära küpsetati ja kohe ka ära söödi.

Kasari jõe metsalaager oli 6-päevane, ööbisime telkides. Kohtumispaigaks oli Vana-Mardi küla Sipal. Esmalt pakkisime oma varustuse veekindlatesse kottidesse, seejärel jagasime üldkasutatavad asjad kanuudesse. Meie seiklus võis alata. Kõik, mis matkal teha tuli, tegid lapsed ise. Igapäevaselt oli kokku lepitud söögivalmistamise ja köögikoristamise toimkond. Lõkkematerjali kogumine ja tule tegemine oli reeglina poiste töö.

Lisaks kaasa võetud söögile, proovisime leida söödavat ka loodusest: püüdsime kala, korjatsime marju ja õunu. Öhtul keetsime lõkkel õunakisselli. Mööda Kasari jõge edasi liikudes peatusime igal õhtul erinevas kohas. Ehitasime uuesti laagriplatsi ja seadsime end sisse. Viimasel õhtul ehitasime laagriplatsile ka "indiaanisauna". Selle ehitamine oli poistele suureks elamuseks, tüdrukud said elamuse selles saunas leili visates ja sealt otse jõkke joostes. Meie matk lõppes Penijõel, kus külastasime Matsalu rahvusparki keskuse muuseumi.

Rahvusvahelisest laagrist Hispaanias võttis osa seitse Eesti noort. Laagri nimeks oli "Artnatura", mis nagu nimigi ütleb, oli seotud kunsti ja loodusega. Laagris osalesid noored Eestist,

Hispaaniast, Saksamaalt, Soomest, Liechtensteinist ja Itaaliast. Suur osa ajast läks erinevate asjade meisterdamisele, nt tehti unenäopüüdjaid, kaltsunukke, näomaske ja hennatätoveeringuid, prooviti ise raamatut teha. Osavõtavad maad pakkusid oma riigi rahvustoite, laulsid omi laule ja tutvustasid oma riiki ka teistele. Külastati ümberkaudseid külasid ja käidi Vahemere-äärses suvituslinnas.

Eesti noored olid kõige tublimad. Nad oskasid kõige paremini inglise keelt, olid sõbralikud ja suhtlesid teiste riikide noortega kõige tihedamini, võtsid aktiivselt ja ilma hädaldamata osa kõikidest üritustest. Lisaks pakutavale programmile, otsisime endale veel palju muud tegevust, nt käisime öösel naaberkülas T-särke müümas.

Laagrisuvi oli meeldejääv ja sisukas. Kogu programmine tegevus, mis eelnevalt planeeritud sai, õnnestus ka läbi viia. Loodame lastega kohtuda ka järgmisel suvel!

Kontaktandmed:

Projektijuht
Tel 56 222 953
pille.plakk@hotmail.ee
Pille Plakk

VARA VALLA LASTEKAITSE ÜHINGU PROJEKTLAAGRID "VARA RÜBLIKUTE LAAGRISUVI"

Laagrirühmi hakkasime komplekteerima juuni algusest. Kasvatavad läbisid noortelaagri ja projektlaagri kasvatavate kursused ning sooritasid kvalifikatsioonieksami.

Mõlema rühma laager toimus 7.–17. augustil 2006. Laager asus Koosa Mängude Majas.

Laagriliste käsutuses oli Mängude Maja suur saal, kuhu olid paigutatud kokkupandavad voodid ja madratsid, mis päevaseks ajaks koristati ära ning paigutati lavale ja kõrvalruumidesse, sest saali vajati siseteveteks. Mängude Majas oli võimalik kasutada sauna ja duširuume. Samuti oli laagriliste käsutuses Mängude Maja spordiväljak, mida kasutati vaba aja veetmiseks ning õppuste läbiviimiseks. Ujumistingimused Koosal tänavuse laagri toimumise ajal puudusid, kuna parajasti süvendati Mängude Maja taga asuvat Koosa paisjärve. Ujumine oli võimalik rühmade ühisürituse ajal Kaiu järve ääres 16. augustil.

Laagri programm oli pandud kokku põhimõttel, et hommikupoolikul tehti tööd metsakultuuride hooldusel ning pärastõunasel ajal olid vabaaja ja harivad-arendavad tegevused. Kavva oli ka võetud ekskursioon Tallinna 12. augustil, mis transpordiprobleemide tekkimise tõttu tuli üle tuua 8. augustile. Metsakultuuride hooldustööd olid esialgsel läbirääkimistel kavandatud kahe rühma peale kogumahus 22,2 ha. Tegelikult suutsid meie laagrilised ära teha 45,6 ha. Kuna oli tekkinud kahe rühma vahel võistlusmoment, siis nõudsid noored ühe tööpäeva juurdelismist, et teha tasa "kaotsi läinud" tööpäevad 8. ja 16. augustil. Meie projektlaagri suunitlus oli laste töökasvatus nn kollektiivses töövormis, mille käigus võimaldatakse neile esmast töö- ja töödistsipliinikogemust, tööandjate kaasabil õpetatakse ohutuid ja vajalikke töövõtteid. Üldise kokkuleppe kohaselt tegid laagrilised ühel päeval nn vastastikuse abistamise korras tasuta tööd

koduvalla heaks, koristades ja heakorrastades Vara ja Koosa külas avalikke väljakuid ja kommunaalobjekte. Vabaaja tegevuste planeerimisel lähtusime laste ettepanekutest, kuid eelkõige tegevuste arendavusest ja otstarbekusest (kui peab valima), et toetada laste mitmekülgset arengut. Rühmade vabaaja üritused iga kord ei kattunud, mitmeid asju tuli korraldada väiksemas seltskonnas.

Tänavuse projektlaagri vabaajaüritused ja tegevused olid ka noorte endi meelest sisukad ning kasulikud: laagrisärkidele logode joonistamine, kus igaüks sai kasvataja juhendamisel teha endale särki; Tallinna ekskursioonil külastati tervishoiumuuseumi, teletorni vaateplatvormilt imetleti Tallinna panoraami, jalutati mere ääres ning külastati loomaaeda; kuulati perearsti vestlust tervislikest eluviisidest ning enda ja teiste tervise hoidmisest ja esmaabist; peeti võistlusi rahvastepallis ja indiacas; õpiti magnetite, lillkimpude, kinkepakkide valmistamist; poisid valmistasid karke, millega kõndima õppimine võttis küll omajagu aega, kuid oli igati kasulik ja arendav; Päästeameti töötajad viisid läbi tõsise õppuse, kus kõik soovijad said ise leekide kustutamise oskusi omandada; meie konstaabel tutvustas politseitööd ning vestles noortega neid huvitavatel teemadel; lähikonnas asuv hobusekasvatustalu võimaldas meie noortele lähemat tutvumist hobustega ning igaüks sai ratsutada;

PROJEKTLAAGRID KUNDA NOORTELE

2006. aastal kavandati projektlaagrid Kundas eesmärgiga arendada noorte sotsiaalseid oskusi, ühistööd ning tagada tervistav ja kultuurne tegevus suvel vähemalt kuuekümnemele kuni 15-aastasele noorele.

12-päevased töö- ja puhkelaagrid olid planeeritud ajavahemikesse 04.–15.06.2006 ja 24.07.–04.08.2006, kummaski vahetuses korraga 30 last. Registreerimise järgi oli soovijaid esimesse vahetusse rohkem, seetõttu oli selles vahetuses 44 ja teises ainult 16 last. Kunda laste kõrval osales laagris ka ümberkaudsete valdade lapsed ja üks soomlane.

Külas käis Tapa õpilasmalevlaste rühm, kellega võisteldi mitmetel spordialadel.

Suuremate üritustega kaasati ka täiendavalt teisi linna noori. Laagrisuve kajastati nii maakonna kui linna ajalehes.

mitmed lapsed on peale laagrit käinud seal iseisvalt ratsatreeningutel.

Projekti sisuks oli kavandatud 5.–9. klasside õpilaste töökasvatus ja aktiivsed vabaaja tegevused. Mitmed tänavused laagrilised osalesid sellises suvises ettevõtmises juba kolmandat korda ning nende laste tööharjumused ja sotsiaalsed oskused on juba märkimisväärsed. Samas leidis meil ka selliseid koolinoori, kellel oli veel mõningaid raskusi rühmatööga kohanemisel. Tänavu kogesime, et ühe valla kahe erineva küla noored ei pruugi alati ja kõiges olla ühel meelel ning nende lähendamiseks peavad kasvatajad leidma uusi võtteid ja meetodeid. Laagriliste poolt antud tagasisidest võib leida nii poolt- kui vastuargumente kahe rühma samaaegse tegutsemise kohta, kuid lõppkokkuvõttes tunnistatakse, et laager oli lahe ja järgmisel aastal peaks samuti laager tehtama.

Ühingu eesmärk on võimaldada meie lastele mitmekülgseid arendavaid tegevusi, mille käigus omandavad lapsed uusi teadmisi ja kogemusi. Laagri meeskond leiab, et projekt on oma eesmärgi täitnud ning tõi kasu nii projektis osalenud koolinoortele kui Vara vallale.

Kontaktandmed:

Vaike Torokvei
projektijuht
Tel 7 315 873

Majutus ja toitlustamine oli korraldatud Kunda linna klubis, kus toimusid ka põhilised vabaaja üritused. Kasvatajate tegevuse kohta tuli lastelt ja vanematelt positiivne tagasiside. Kasvatajad korraldasid koos vabatahtlike abilistega mitmeid huvitavaid omanõulisi üritusi, mis arendasid meeskonnatöö oskusi läbi võistluste, matka, laulukonkursi ja koostöö Tapa noortega. Kohtuti Tallinna vangla direktoriga, noorsootöötaja Ivar Kaldamiga ja vabatahtlikuga Itaaliast, osaleti Otsi Otti koolitusel, Lääne-Virumaa orienteerumiskolmapäevakul ning Kunda linna merepäevadel.

Koos õpilasmalevlastega võeti osa ka maakondlikust kokkutulekust Tapal. Laagris osalejate arvates olid huvitavamad üritused matk, karaoke, kohtumine tapakatega ning maakondlik kokkutulek. Tehti ka ühiskondlikku tööd – koristati

randa, kasteti metsapealinna ürituse raames istutatud puid.

Projekt täitis oma eesmärgid, andes oodatud tulemusi: kinnistus töö- ja puhkelaagri traditsioon Kundas, tagades 60 noorele huvitava ja arendava tegevus suvel oma linnas. Laager tagas lastele ja noortele võimaluse organiseeritult arendavaks ja sisukaks puhkuseks koos tervisliku toidu ja jõukohase tööga;

aitas kujundada noortes sotsiaalseid oskusi (omalgatus, koostöö ja iseseisvus) ning omandada keskkonnateadlikku käitumist läbi matka- ja praktilise töökogemuse, vähendades seeläbi linna noorte seas sisustamata aega ja hulkurlust.

Noored õppisid asjatundjate juhendamisel üritusi ette valmistama ja korraldama ja mitmetel õppetöös vähevõimekatel noortel oli võimalus panna end proovile ja saada eduelamusi väljaspool kooli.

Kokkuvõtteks võib öelda, et töö- ja puhkelaager oli edukas, andis ideid ka järgmisteks laagrisuvedeks ning kasvatas tulevasi õpilasmalevlasi.

Kontaktandmed:

Marge Lepik
haridus- ja kultuurinõunik,
projektijuhi esindaja

TARTU KRISTLIKU KOOLKODU SUVELAAGRID

Tartu Kristlik Kodu korraldas 2006. aastal kaheksa laagrivahetust. Osales 110 last ning laagris oldi 77 päeva. Laagrite eesmärk oli tervistav ja arendav tegevus looduses, eemal linnakärast ja ka kiusatustest.

Lastel oli võimalus tutvuda kauni loodusega Eesti eri paigus. Kõik laagripaigad olid valitud nii, et seal oleks võimalik korraldada nii sise- kui väliüritusi, leida tegevust nii päikeselistel kui vihmastel päevadel. Laagripaigad vaheldusid ning see andis võimaluse ka samadel lastel käia korduvalt meie poolt pakutavates huvitavates laagrites.

Väga head laagripaika pakub nii suvel kui talvel Kirikumäe Matkamaja, kus viibisimegi päris mitu korda. See on paik, kuhu kindlasti soovivad nii lapsed kui kasvatajad tagasi minna ka järgmisel aastal. Samuti viibiti taas näiteks Leevil, Põlvamaal, kus on ka juba varem käidud, neis paigus ootasid ees juba vanad sõbrad ning oligi hea, sest nii sai korraldada kohtumisi ja võistlusmänge kohalikega.

Laste silmaringi laiendamiseks ja teadmiste arendamiseks külastati mitmeid muuseume, parke, kirikuid ning teisi vaatamisväärsusi. Käidi näiteks Muuga mõisas, kus tegutseb praegugi kool ja Kiviõlis roniti isegi tuhamäe otsa. Lapsed said käia ka Peipsi-äärsetes vanades vene küldes, mis on omamoodi kogemus. Tutvuti piirivalve tööga.

Kasvatavate valvsa pilgu all paranesid mitmete laste füüsilised võimed ja ujumisoskus.

Leiame, et planeeritud tegevused möödusid turvaliselt ja ohutult.

Nii kasvatajad kui ka lapsed on väga rahul möödunud suviste laagritega ning leiame, et projekt täitis oma püstitatud ülesande pakkuda noortele suveks linnaväliseid tegevusi.

Kontaktandmed:

Laagrijuht Merli Tähnas
Tel 58 227 552

TSIRKUSESTUUDIO FOX SUVELAAGRID

- **Nõo laager**

Tsirkuse suvelaager on noorte seas alati oodatud. Nagu ka eelmisel aastal, otsustasime nüüdki jääda Nõo spordihalli, mis on majanduslikult parim lahendus.

Laagripäevad olid sisustatud lisaks akrobaatika ja tsirkusekunsti õpetamisele ka sportlike võistluste, ujumise ja mängudega. Sportlikest mängudest oli populaarseim korvpall, siis lauatennis ja sulgpall. Ujumas käisime Verevi järves. Sel aastal meeldis

lastele vabal ajal tegeleda tsirkusetrikkide lihvimisega, sõideti üherattalistega, mitmekesi mõeldi uusi kombinatsioone ja liikumisi hübitsataga ja žongleerimisel erinevate vahenditega. Poiste lemmikharrastus oli akrobaatilised hüpped trampliinilt, kuna meil omal puudub kõrge laega ruum.

Laager oli hariv ja sisutihe, täielikult sportlik, võrreldes eelmiste aastatega. Sellise lahenduse viis osalemine rahvusvahelistel noortetsirkuste festivalidel nii Soomes kui Saksamaal, kus noortel värsked elamused ja kogemused.

- **Tampere Sorin Tsirkusekooli treeninglaager**

Meie sõprustrupile Soomest, Sorin Tsirkusekoolile, kingiti Tampere linna poolt 20. tegevusaasta puhul oma hoonekompleks, mille renoveerimistööd olid meie tulekuks peaaegu valmis. Meie noortele oli see suur kogemus, mida tähendavad oma ruumid, mitu treeningsaali ja suur esinemissaal. Sellistes tingimustes on lausa lust harjutada: kõik on olemas, alates julgestustest ja lõpetades mugavustega, nagu kaasaegse sistusega köök ja puhkenurk. Viimistlusjärgus oli veel jõusaal, kogu sisustuse olid kinkinud sponsorid. Oma maja on kaasanud tegevusse juba üle 300 noore tsirkusekunsti harrastaja Tampere linnast ja ümbruskonnast.

MTÜ OMA STUUDIO

MTÜ OMA Studio suvine tantsulaager toimus 25.–31. juulini 2006. a Muhu saarel Hellamaa külakeskuses.

Laagris osales 30 õpilast vanuses 9–18 aastat ning kolm kasvatajat-õpetajat, lisaks üks lapsevanem. Seitsme päeva jooksul toimusid tantsutreeningud, sportmängud, ühised matkad, ujumised, seltskonnamängud, tantsuõhtud.

Õppisime tundma Muhu saart, toimus Muhut tutvustav loeng, külastasime Üügu pank, Liiva küla ning sealset Muhu Katariina kirikut, matkasime lähiümbruses.

Õppisime uut tantsulist materjali, liikusime ja tegime palju sporti, õhtuti toimusid mõtte- ja seltskonnamängud.

Laagris osalenud laste hinnangul oli laager huvitav ja tegevusrohke, kindlasti aitas sellele kaasa

Treeninglaager oli meil koos Sorini esinemistrupi noortega, kes harrastanud 5–8 aastat, osalejaid oli kokku 45 noort, neist 17 Tartust. Laagri kasvatajad ja õpetajad olid kogenud treenerid, ja oma trupijuhid, kes sisustasid ka kogu päeva ja õhtu.

Hommik algas alati ühiste mängudega ja jätkus siis treeningrühmadesse jaotatult nelja töötoaga. Iga päev oli erineva sisuga, et hoida noorte huvi ja anda lai kogemustepagas. Töötoad: žongleerimine, hularõngad, batuudihüpped, hübitsad, akrobaatika, klounaad, õhuakrobaatika, üherattalised, hiina post.

Huvitav oli ühine grillipidu. Lusti sai palju, kui noored mängisid mängu “tõlgi mida kuuled”, sest eesti ja soome keel on mõneti nii sarnased ja sõnade tähenduselt ometi nii erinev.

Lahkumine oli kurb, harjusime sealsete noortega ja väga heade treeningtingimustega. Unistus oma majast ja head mälestused saadavad meid sügisse.

Kontaktandmed:

Laagri korraldaja

Tiia Kollom

Tel 55 650047

sel aastal esimest korda OMA Studio laagris viibiv TÜ VKA huvijuht – loovtegevuse eriala tudeng, kes sisustas uudse ja põneva tegevusega kogu laste õhtuse ja mõnel korral ka päevase vaba aja.

Tagasisides märkisid lapsed, et kindlasti võiks edaspidigi korraldada laagreid Eestimaa erinevais paigus, kindlasti ka saartel. Eelnevatel aastatel oleme suvelaagreid läbi viinud Kihnu, Vormsi ja Prangli saarel, samuti Rõuges ning Mehikoormas. Nii on lapsed üsna palju Eestimaad tundma õppinud, olles kohaliku kultuuri ja elu keskel ning tajudes iga paiga omapära.

Kontaktandmed:

OMA Studio tantsuõpetaja

Anu Sööt

soot@kultuur.edu.ee

MTÜ NOORED TOREDATE MÕTETEGA

TÜ Noored Toredate Mõtetega korraldas 2006. aasta suvel kolm vahetust projektlaagreid, mis kõik olid oma sisult ja olemuselt erinevad.

Esimene neist oli matkalaager, mis toimus **Lõuna-Eestis Karula rahvuspargis**. Laagri programmi kuulusid nii jalgrattamatk kui jalgsimatk. Laager oli korraldatud nii, et esimene laagripäev algas ühise rongisõiduga Tartust Valka, kust siis laagrilised juba jalgratastel liikusid esimesel päeval Lüllemäele laagripaika. Järgmisel päeval tutvuti kohapealse mesindustalu tööga ning tehti väike (jalgsi)retk ümbruskonnas. Kolmas ja neljas päev olid jalgrattapäevad, mil tutvuti põhjalikult Karula rahvuspargiga. Viies päev oli rohkem lõõgastumiseks ja puhkamiseks.

Laagri programmi käigus õpiti erinevaid matkatakarkusi. Omal kohal olid loomulikult lõkkeõhtud jm seltskondlik ühistegevus. Viimasel päeval sõideti taas ratastega Lüllemäelt Valka ning sealt juba rongiga tagasi Tartusse.

Teine laager toimus **Peipsi järve ääres Lohusuus** – Torioja kämpingus. Laager oli rahvusvaheline, lisaks Eesti noortele osales laagris grupp noori Saksamaalt Oberhausenist. Traditsiooniliselt oli esimene päev saabumiseks, laagri ülesseadmiseks ning omavaheliseks tutvumiseks rühmades. Öhtul esitlesid rühmad ennast kogu laagriale ning toimus ka laagri-rebaste ristimine. Programmilisest tege-

vusest toimusid sel aastal fotoprogramm, jalgrattamatk ja seiklusprogramm. Noored olid jagatud kolme rühma ja laagri teisel kuni neljandal päeval läbisid kõik rühmad ringiratast kõik programmid. Jalgrattamatka käigus külastati muuhulgas Avinurmet ja sealset koduloomuuseumi. Seiklusprogramm koosnes madalraja meeskonnatöö ülesannetest ning kummipaadimatkast. Laagri viies päev oli tõeline veemõnude nautimise päev – õnneks oli sel hetkel veetase Peipsi järves veel normaalne ja sai nii ujuda kui ka erinevaid teatevõistlusi vees läbi viia. Ka sellest laagrist ei puudunud lõkkeõhtud ning viimane neist oli mõnus grilliõhtu. Viimane päev jäi siis asjade kokkupanekuks, laagrist kokkuvõtete tegemiseks, meenete jagamiseks ja ärasõiduks.

Kolmas laager oli samuti juba traditsiooniline fotolaager, kus lisaks fotograafia tegeleti pisut ka videoga. Fotolaager toimus **Anne Noortekeskuses** (multimeedia laboris) ja programmi kulminatsiooniks oli väljasõit Ida-Virumaale Kurtna metsapõlengute piirkonda. Noored said päästemeeskonna liikmete juhendamisel tutvuda põlengute tagajärgedega. Kaunimatest paikadest külastati väljasõidu raames Kurtna Noortekeskust, Toila Oru parki ning Rakvere linnust.

Projektijuht
Heli Erik
52 45309

MAARJA KOOLI LASTE SUVELAAGER

Kolm laagrivahetust 48 lapsele viidi läbi koostöös Maarja Kooli (kasvatajad, pedagoogid), Maarja Küla (ruumid) ja Maarja Kooli Lastevanemate Ühenduse vahel (asjaajamine).

Kiidjärve ja Taevaskoja ümbrus on looduslikult väga ilus ja seetõttu oli hea läbi viia jalgsimatku. Matkade ajal õpiti tundma loodust ja selle kandi matkaradasid. Igal päikesepaistelisel päeval käidi Kiidjärves ujumas. Igas laagrivahetuses korraldati kaks bussiekskursiooni Lõuna-Eesti kaunitesse kohtadesse: Ööbikuorg, Setu rahvamuuseum, Palamuse, Elistvere loomapark jne. Käidi korjamas vaarikaid, mustikaid ja maasikaid, millest üheskoos valmistati toormoosi. Viidi läbi osavust

arendavaid sportmänge: sulgpall, jalgpall, mini-golf, lendavate taldrikute lennutamine, batuudihüpped.

Harjutati ka joonistamist pliiatsite ja kriitidega ning värvidega maalimist. Vooliti savist elutuid ja elusaid asju, mida oldi varem looduses kohatud. Korraldati lõkkeõhtuid, kus õpiti laulma ja tantsima.

Võimekamad lapsed olid abiks majapidamistöodel. Neile õpetati pliidi- ja saunapuude lõhkumist ja ladumist, tubade ja laagriplatši korrastamist. Laagris läbiviidud üritused meeldisid lastele väga ja soojad päikesepaistelised ilmad soosisid igati laagrivahetuste läbiviimist.

Projekti tulemuslikkus.

Vaimu- ja liitpuudega lastega tegelemine nõuab kasvatajatelt spetsiifilist lähenemist ja laste jälgimist. Laagri arstide ja kasvatajate sõnul epileptikute ja hüsteerikute haigushood vähenesid. Värskes õhus läbiviidav tegevus mõjus igati tervistavalt. Kindlasti oli see tulemuslik nii Tartu Ülikooli kui Tallinna Ülikooli praktikantidele, kes õppisid vaimupuuetega lastele toimetulekuoskusi õpetama. Seega aitas laager kaasa laste sotsiaalse erumisprotsessile.

Püstitatud eesmärk – pakkuda tervistavat ja emotsionaalset ning vaimseid erivajadusi arves-

tavat suvepuhkust ja koolis omandatud oskuste kinnistumist keskmise, raske ja sügava intellektipuudega ning liitpuudega lastele – sai igati realiseeritud.

Suvelaagrite läbiviimine on Tartu Maarja Kooli lastele saanud traditsiooniks ja laste poolt väga oodatud ettevõtmiseks.

Projektijuht
Jaanus Rooba

KOKKUVÕTTEKS

2006. aasta laagrisuve kohta võib öelda, et noortelaagrite korraldajad ja noortelaagrites osalenud noored jäid laagrisuvega rahule. Imeilusad suveilmad võimaldasid lastel olla väga palju rannas ja vees. Laagrikülastustest ja laagrite korraldajate aruannetest jäi kõlama optimism – laagrisuve peeti kordaläinuks.

Huvitavamad ja mitmekesisemad laagriprogrammid on andnud noortele laialdase valiku leida just oma huvidele vastav noortelaager või laagri vahetus, mis teeb noorele laagrisuve veelgi meeldejäävamaks.

Korraldajad tänavad nii Hasartmängumaksu Nõukogu toetuse eest kui ka Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Eesti Noorsootöö Keskust abi eest noorte tervistava puhkuse korraldamise koordineerimisel ning loodavad ka edaspidi projekti jätkamist.

Eriti tahaks tänada noortelaagrite korraldajaid ja laagrikasvatajaid vastutusriikka ning tänuväärse töö eest noortelaagrite organiseerimisel ja läbi viimisel, sest ilma teieta ei oleks noortelaagreid.

Aitäh kõigile!

JUDOKLUBI DO SVELAAGER

MÄE-KÄÄRAKU SPORDILAAGER

KOTKA NOORTELAAGER

KLOOGARANNA NOORTELAAGER "MULL"

MTJ NOORTE MEREL UBI MERELAGGER

VHASOO NOORTELAGGER

PARISI NOORTELAGGER

NÕMME MATKAKESKUSE NOORTELAGGER

PÄRLESELJA NOORTELAAGER

VESKI NOORTELAAGER

PÄRLESELJA NOORTELAAGER

VALGEMETSA NOORTELAAGER

TAEVASKOJA NOORTELAAGER

TAEVASKOJA TALVELAAGER

RANNAPUNGERJA NOORTELAAGER

SK ENGLAS SIVELAAGER